

**Polityka Młodzieżowa
Powiatu Człuchowskiego**
na lata 2023–2030

Opracowanie:

Michał Tyrawski

Spis treści

Wprowadzenie.....	5
Edukacja.....	11
Rynek pracy.....	25
Transport.....	30
Życie kulturalne.....	31
Zdrowie psychiczne.....	32
Sport.....	34
Mieszkalnictwo.....	39
Życie obywatelskie.....	48
Polityka młodzieżowa – wizja, cel.....	54
I. Wizja polityki młodzieżowej powiatu człuchowskiego.....	54
II. Cel główny i zasady jego realizacji.....	54
III. Cele strategiczne i operacyjne.....	55
IV. Kontrola realizacji.....	58
Podsumowanie.....	62

CZĘŚĆ I.

**Diagnoza polityki
młodzieżowej w powiecie**

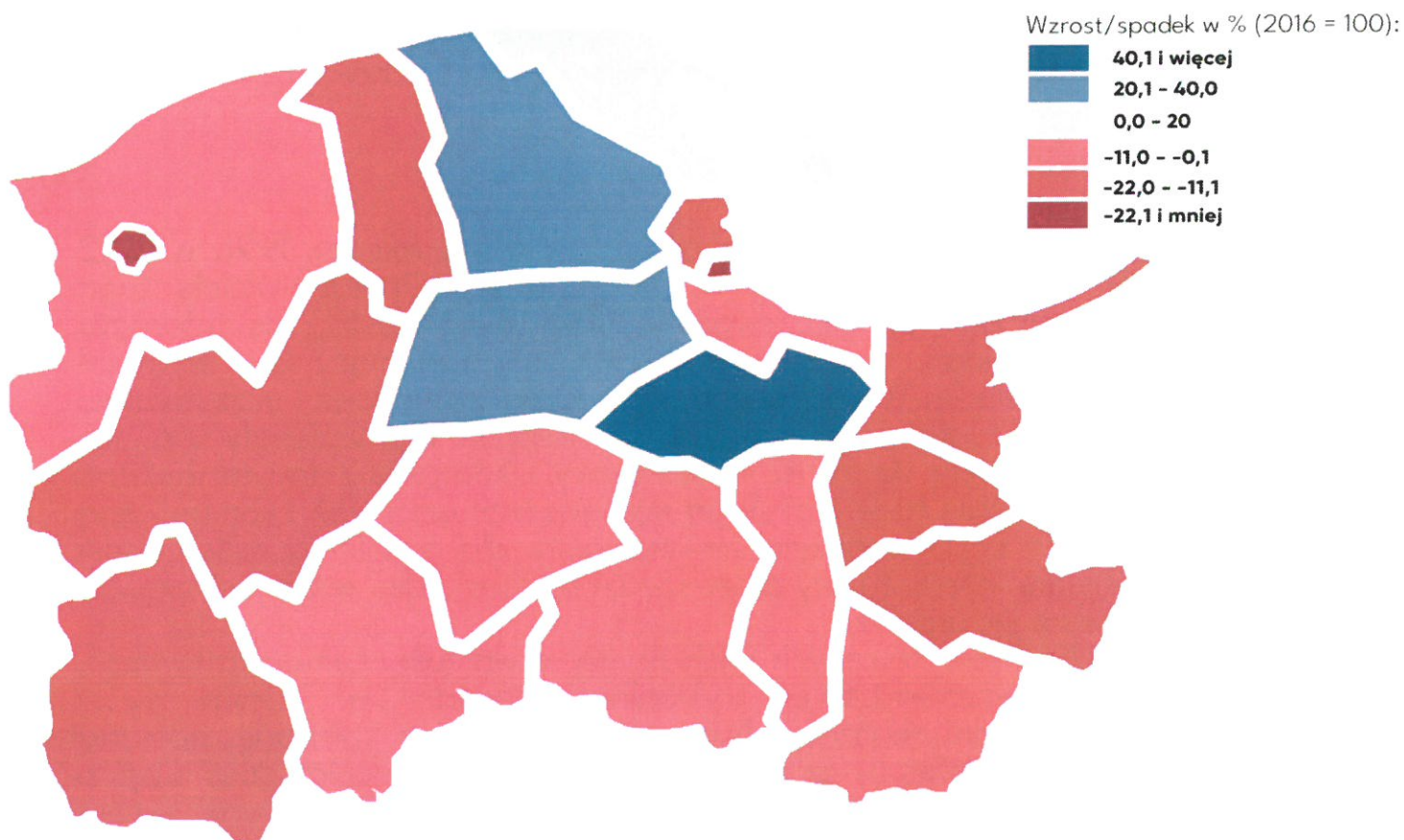

Wprowadzenie

Dlaczego wprowadzamy strategię dla młodzieży?

Trendy demograficzne dla Polski nie oszczędzają Polski Powiatowej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2050 r. w powiecie człuchowskim ubędzie najwięcej dzieci w wieku 3-6 lat (43,9%) i młodzieży w wieku 13-15 lat (39,2%) w województwie pomorskim. W powiecie człuchowskim za 30 lat ma mieszkać 34,8% mniej młodzieży w wieku 16-18 lat i ubyć 44,9% młodych w wieku 19-24 lat.

Wykres 1. Prognozowane zmiany liczby ludności województwa pomorskiego w 2050 r. w stosunku do 2016 r. (GUS)

Pokolenie młodych pracowniczek i pracowników cechuje niespotykana dotąd dynamiczność życia i mobilność w poszukiwaniu wymarzonej edukacji i pracy. Jest to wyzwanie dla wszystkich samorządowców z całej Polski, dlatego w ostatnim czasie tworzone są tzw. polityki młodzieżowe, będące dokumentami strategicznymi, których celem jest stworzenie czynników sprzyjających przyciągnięciu młodych osób do samorządu. To swego rodzaju umowa społeczna między młodzieżą a decydentami samorządowymi.

Powiat człuchowski opracował publikację „Polityka młodzieżowa powiatu człuchowskiego na lata 2023-2030”, aby wyznaczyć kierunek rozwoju powiatu ze szczególnym uwzględnieniem interesu młodych osób. Celem stworzenia tego dokumentu jest zwiększenie atrakcyjności naszego samorządu dla młodzieży, tak, aby zachęcić ich do pozostania lub osiedlenia w powiecie człuchowskim. Traktujemy młodzież jako podmiotową grupę społeczną, która ma wpływ na funkcjonowanie samorządu.

Przygotowany dokument jest rozwinięciem celów operacyjnych zawartych w „Partnerskiej Strategii Rozwoju Powiatu Człuchowskiego na lata 2021-2030” w tym przede wszystkim z celami strategicznymi związanymi z wzmocnieniem kapitału społecznego i tworzenia innowacyjnej gospodarki, które zakładają wzrost poziomu przedsiębiorczości wśród młodych, zatrzymanie procesów emigracyjnych oraz aktywizację lokalnej młodzieży w celu nawiązania więzi z ziemią człuchowską.

Charakterystyka Pokolenia Z

Do pokolenia Z należą młode osoby urodzone między 1995 a 2012 rokiem, które dopiero wkraczają na rynek pracy. Przedstawiciele tego pokolenia niemal od początku swojego życia mają dostęp do Internetu i cyfrowej technologii, są to pierwsi ludzie rozwijający się w pełni scyfryzowanym świecie. Wszechobecny dostęp do technologii i uczestnictwo w społeczeństwie informacyjnym od pierwszych lat wpłynęły na ich samorozwój, podejście do życia, rynku pracy i kontaktu z innymi ludźmi. Znakomicie dają sobie radę z obsługą najnowszych urządzeń i komunikacją internetową – to co było dużym zaskoczeniem dla pokolenia millenialsów (upowszechnienie Internetu czy pierwsze smartfony), dla zetek jest częścią świata, w którym się urodziły.

Do ich charakterystycznych cech należy otwartość, komunikatywność, gotowość na wprowadzenie radykalnych zmian w swoim życiu i maksymalizacja samorealizacji. Niezwykle cenią sobie swobodę, potrafią walczyć o swój interes – przedstawiciele tego pokolenia dość często zmieniają miejsce swojej pracy, jeśli czują się wyzyskiwani przez pracodawcę. Właśnie dlatego często są określane „pokoleniem pragmatyków”.

Zetki są pokoleniem, które nie musi się martwić o bariery społeczne czy geograficzne – nowoczesna komunikacja pozwalająca na porozumiewanie się na odległość pozwala im na rozszerzenie swoich horyzontów. Właśnie z powodu nie odczuwają różnicy między światem wirtualnym, a tym rzeczywistym – z łatwością zawiązują znajomości online. Cechuje ich częsta zmiana miejsca pobytu, jeśli pozwoli im to na realizację wyznaczonych celów.

Do cech przydzielanych członkom pokolenia Z należy przedsiębiorczość, posiadanie dużych planów na przyszłość, nastawienie na szybkie wyszukiwanie i otrzymywanie informacji, bezpośredniość, szczególnie ważna potrzeba przynależności, chęć nieustannych podróży, potrzeba zmieniania świata i budowania relacji społecznych.

Warto zwrócić uwagę na dużą świadomość społeczną młodych osób. Zdają sobie one sprawę, że od procesów globalizacyjnych (zmiany klimatu, postęp technologiczny, wędrówki ludów) zależy ich przyszłość i czynnie walczą o zapewnienie sobie godnego życia. Za przykład może posłużyć między innymi Młodzieżowy Strajk Klimatyczny, w który zaangażowało się miliony uczniów i uczniów z całego świata.

**GEN
Y**

(1980-1995)

- oswojeni z obsługą najnowszej technologii, aczkolwiek często jej nierozumiejący;
- optymistycznie nastawieni do życia;
- cierpliwe oczekiwanie na awans czy podwyżkę;
- często nazywane pokoleniem „ja, dla mnie” – skupiona na poszukiwaniu dorobku, pamiętają dorobkiewiczów z lat 90.
- moda na kształcenie ustawiczne
- zatrudnienie w jednym miejscu pracy przez dużą część życia, często niechętni do kwestionowania decyzji pracodawcy w obawie o utratę pracy

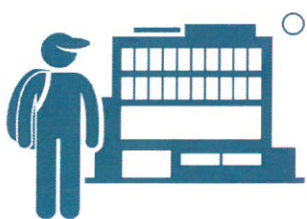
**GEN
Z**

(1996-2012)

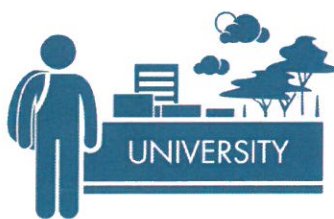
- generacja najbardziej zorientowana technologicznie w historii, urodzeni w świecie cyfryzacji;
- realiści, materialści i pragmatycy, obawiają się o swoją przyszłość.
- odrzucenie metody małych kroków, chęć błyskawicznego osiągnięcia kariery;
- generacja „my” – społecznie zorientowana, zainteresowana globalnymi problemami społecznymi (katastrofa klimatyczna, wojny, fast fashion, konsumpcjonizm),
- zasada „człowiek uczy się przez całe życie”
- skłonność do dynamicznych zmian w zakresie własnego zatrudnienia, duża świadomość w kwestii praw pracowniczych i wyzysku na rynku pracy.

Jaka jest grupa docelowa strategii?

Trudno określić konkretny przedział wiekowy, którym można określić „młodzież” – w zależności od przyjętych kryteriów mogą być to młode osoby w wieku 13-26, 15-29, 13-30 lat. Na potrzeby dokumentu strategicznego przyjęliśmy, że jest on skierowany do osób w wieku 15-29, czyli grupy klasyfikowanej jako „pokolenie Z” („zetki”). Wyszczególniliśmy konkretne grupy docelowe:

Młodzież ucząca się
(15-19 lat)

Młodzież studiująca
(19-26 lat)

Młodzież pracująca
(18-29 lat)

- **młodzież ucząca się** – osoby w wieku od 15 do 19 lat, które nie podejmują pracy zarobkowej i skupiają się na nauce w szkołach średnich powiatu człuchowskiego.
- **młodzież studiująca** – osoby w wieku od 19 do 26 lat, które studiują poza powiatem człuchowskim, jednak są związane z samorządem, do którego przyjeżdżają celem odwiedzenia domu rodzinnego. Zazwyczaj są czynne zawodowo, a część z nich wyraża chęć powrotu po zakończeniu procesu studiów.
- **młodzież pracująca** – osoby w wieku 18 do 29 lat – część z nich nie podejmuje studiów i po zakończeniu edukacji szkolnej poświęciła się aktywności zawodowej, część pracuje w powiecie człuchowskim po uzyskaniu wykształcenia wyższego.

Charakterystyczną grupą dla powiatu człuchowskiego są młodzi „przyjezdni” i młodzi imigranci zamieszkujący Powiatową Bursę Szkolną i budynek OHP – są to młodzi mieszkańcy z Polski zainteresowani ofertą edukacyjną powiatu człuchowskiego (przede wszystkim Zespołu Szkół Sportowych) oraz młodzi uchodźcy z Ukrainy, którzy uczą się w powiecie człuchowskim od 2014 r. w związku z Euromajdanem. Na dzień 13 lipca 2023 r. w powiecie człuchowskim znajduje się 549 uchodźców, z czego znaczna część jest poniżej 18 roku życia.

Analiza rynku

Z roku na rok coraz więcej samorządów i państw decyduje się na stworzenie wyodrębnionych strategii i polityk skierowanych wyłącznie do młodzieży. Świadczy to o tym, że młodzi ludzie stali się ważną częścią społeczeństwa i warunkują rozwój społeczno-ekonomiczny całej Europy. Należy zwrócić uwagę, że włączanie młodzieży do życia politycznego na przestrzeni kilku lat upowszechniło się we wszystkich państwach europejskich. Wyrazem tego jest polityka Unii Europejskiej – w 2018 r. Rada Unii Europejskiej przyjęła strategię UE na rzecz młodzieży na lata 2019-2027, w której deklaruje m. in.:

- wspieranie udziału osób młodych w życiu obywatelskim i demokratycznym;
- nawiązywanie kontaktów między młodymi ludźmi w całej Unii Europejskiej i poza nią, aby wspierać dobrowolne zaangażowanie, mobilność edukacyjną, solidarność i zrozumienie międzykulturowe;
- wspieranie upodmiotowienia młodzieży poprzez jakość innowacyjność i uznawalność pracy z młodzieżą.

Bruksela zainicjowała wiele projektów skierowanych bezpośrednio do młodzieży – program Erasmus+, w tym DiscoverEU, Europejski Kongres Solidarności, a w 2021 r. powołała pierwszą „koordynatorkę Unii Europejskiej ds. młodzieży”, Bilianę Sirakovą.

Według Rady Europy każda polityka młodzieżowa powinna skupiać się na następujących zasadach:

- celowe inwestowanie w młodych ludzi w spójny i wzajemnie wzmacniający się sposób, w miarę możliwości poprzez podejście skoncentrowane na szansach, a nie zorientowane na problemy, poprzez opracowanie, między innymi, standardów i instrumentów polityki młodzieżowej, tam, gdzie to konieczne,
- angażowanie młodych w strategiczne kształtowanie polityki młodzieżowej i pozyskiwanie ich opinii nt. Skuteczności operacyjnej wdrażania tej polityki,
- stworzenie warunków do nauki, możliwości i doświadczeń, które zapewnią, że młodzi ludzie będą zdolni do rozwijania swojej wiedzy, umiejętności i kompetencji, by mogli w pełni uczestniczyć zarówno w rynku pracy, jak i w społeczeństwie obywatelskim,
- ustanowienie systemów solidnego gromadzenia danych zarówno w celu wykazania skuteczności polityki młodzieżowej, jak i określenia zakresu, w jakim istnieją „luki w polityce” w odniesieniu do skutecznego świadczenia usług na rzecz młodzieży z określonych grup społecznych, w określonych obszarach lub w określonych warunkach,
- pokazywanie zaangażowania w zmniejszanie takich „luk w polityce”, tam, gdzie one występują.¹

¹ <https://rm.coe.int/self-assessment-tool-for-youth-policy-polish/1680a24352>

Państwa Unii Europejskiej w ostatnich latach tworzą dokumenty określające ich kierunek w rozwoju polityki młodzieżowej. Każde państwo wyznacza cele strategiczne swoich polityk młodzieżowych w zależności od obszarów, które należy wzmocnić.

Austria

zwiększenie partycypacji młodych w życiu publicznym; podniesienie kwalifikacji na rynku pracy

Czechy

zmniejszenie nierówności w dostępie do wysokiej jakości edukacji, edukacja obywatelska

Litwa

promocja przedsiębiorczości, zwiększanie szans młodzi doświadczonej wykluczenia społecznego

Niemcy

wzmocnienie edukacji pozaformalnej, wzmocnienie wysiłków na rzecz zapobiegania prawicowemu ekstremizmowi

Szwecja

Dobrostan psychiczny młodych, włączenie młodych ludzi do społeczeństwa i na rynek pracy

Włochy

przeciwdziałanie uzależnieniom, rozwój wolontariatu i włączenie grup marginalizowanych

W Polsce, według informacji uzyskanych od Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, przygotowywany dokument strategiczny „Strategia RP na rzecz Młodego Pokolenia” został skierowany do wpisu do Wykazu prac Rady Ministrów po konsultacjach w trybie roboczym z ministerstwami. Nieznana jest jednak data publikacji tego dokumentu. W ostatnich latach samorządy – zarówno gminne, powiatowe jak i wojewódzkie – uchwaliły strategię i polityki młodzieżowe, w tym:

- „Młody Kraków 2.0”,
- „Młoda Warszawa. Polityka młodzieżowa miasta stołecznego Warszawy”,
- „Poznań Młodych 2025 – polityka dla ludzi młodych miasta Poznania na lata 2019-2025”,
- „Strategia rozwoju polityki młodzieżowej dla miasta Tarnowa”,
- „Strategia Leszna dla Młodzi”,
- „Polityka młodzieżowa Dąbrowy Górniczej 2023-2030”.

Edukacja

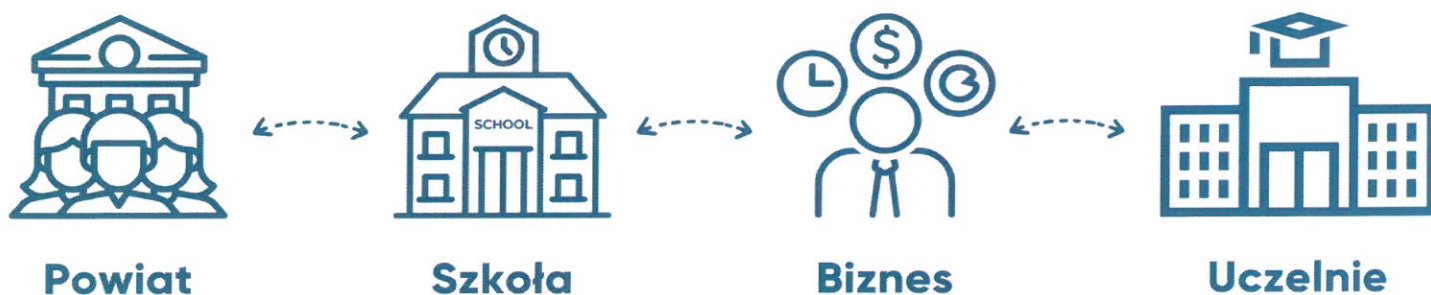
Polski system oświaty jest niezwykle scentralizowany – o programie nauczania czy podstawie programowej decyduje przede wszystkim Minister Edukacji i Nauki. Rotacja na tym stanowisku następuje tak regularnie (od początku III Rzeczypospolitej funkcję ministra odpowiedzialnego za oświatę sprawowało 20 osób – średnio minister zmieniał się co półtora roku), że wdrażane zmiany nie są w żaden sposób ze sobą spójne; wszystko wprowadzane jest chaotycznie. Chęć pozostawienia po sobie dziedzictwa w systemie oświaty jest destrukcyjna. Problemem są silnie zideologizowane postulaty zmian w systemie oświaty wysuwane przez ministrów, którym samorządy nie mogą się w żaden sposób sprzeciwić.

14 903 923,68 zł

**Tyle powiat człuchowski dopłaca z własnej kieszeni,
by utrzymać jednostki oświatowe.**

Dużą przeszkodą w prowadzeniu polityki oświatowej przez samorząd powiatowy jest nieodpowiednio waloryzowana subwencja oświatowa w stosunku do znacznie zwiększonych kosztów poniesionych na działalność oświatową w związku ze wzrostem inflacji. Samorządy z roku na rok muszą dopłacać coraz więcej pieniędzy z własnego budżetu, aby utrzymać prowadzone jednostki organizacyjne przy jednoczesnym rządowym ograniczeniu wpływów do budżetów samorządów (np. brak wyrównania za zwolnienie z PITu młodych do 26 rż., inne zmiany podatkowe wprowadzane w związku z realizacją rządowego programu Polski Ład oraz preferencyjny rozdział dodatkowych środków przeznaczonych dla samorządów). Realizacji polityki oświatowej nie sprzyjają również centralne reformy systemu oświaty, które wdrażane są w nieprawdopodobnie pospiesznym trybie, utrudniając tym samym dostosowanie placówek oświatowych do coraz nowszych przepisów prawa oświatowego. W tym roku, powiat człuchowski musiał wyodrębnić w swoim budżecie niemal 15 milionów złotych wyłącznie na edukację, ponieważ subwencja nie pokrywała w całości kosztów zadań oświatowych.

Nie oznacza to bynajmniej, że samorządy nie mogą oddziaływać na działalność placówek oświatowych, których z definicji są organem prowadzącym. Właściwie, możliwości wsparcia szkół i dyrektorów jest wiele, ale wiążą się one z dodatkowymi środkami, w i tak już wydrenowanych przez brak wsparcia rządowego budżetach samorządów.

Obszarem, którym należy się zająć priorytetowo jest stworzenie czterostronnej relacji **Powiat – Szkoły – Przedsiębiorcy – Uczelnia**. Być może należy się również zastanowić nad wprowadzeniem do tego systemu organizacji pozarządowych. Obecnie, wydaje się, że jest to traktowane po macoszemu – co prawda technika współpracują z biznesem, jednak ta relacja skupia się przede wszystkim na zdobywaniu doświadczenia w zawodzie przez uczniów. Co więcej, w tę współpracę nie są włączeni pozostali interesariusze systemu. Przedsiębiorcy powinni być zapraszani do szkół na lekcje biznesu i zarządzania oraz na specjalnie organizowane szkolenia z zakresu zakładania i prowadzenia swojej własnej działalności gospodarczej; relacja ta powinna wyjść poza mury szkoły – to uczniowie powinni odwiedzać przedsiębiorstwa i tam, „od kuchni”, zdobywać wiedzę w zakresie przedsiębiorczości. W przypadku uczelni – szkoły powinny skupić się na zainicjowaniu współpracy z uniwersytetami i jej ścisłej kontynuacji. Właściwie, dobrym rozwiązaniem byłoby przekazanie tego zadania samorządowi, który powinien dążyć do podpisania umowy partnerskiej z najczęściej wybieranymi uniwersytetami przez uczniów powiatu człuchowskiego. Współpraca powinna opierać się przede wszystkim na prowadzeniu wykładów i sympozjów, poradnictwie edukacyjnym w zakresie planowania ścieżki dalszego kształcenia, webinarach i szkoleniach dla nauczycieli, wyjazdach edukacyjnych, prowadzeniu wspólnych projektów edukacyjnych oraz konsultacjach szczególnie uzdolnionych uczniów biorących udział w olimpiadach z pracownikami uniwersytetów. Relacja powinna się opierać na wzajemnym zaufaniu i szacunku, każdy jej uczestnik powinien być informowany o podejmowanych inicjatywach, w które może się zaangażować strona umowy. W Starostwie należałoby wydzielić odrębne stanowisko ds. współpracy ze szkołami, biznesem i uczelniami.

Polska szkoła zupełnie nie skupia się na nauce kompetencji przyszłości oraz praktycznych umiejętności. Uczniowie wstępują na rynek pracy nie znając prawa pracy ani praw pracowniczych, nie wiedzą jak dobrze wypaść na rozmowie kwalifikacyjnej, napisać dobre CV, czym jest ZUS oraz jak założyć lokatę bankową czy firmę. Nie mają również wiedzy o mowie werbalnej i niewerbalnej, o tym jak zarządzać własnym czasem czy stresem (a zamiast tego ten stres jest przez szkołę dodatkowo potęgowany) oraz jak sporządzać formalne pisma. Kończąc szkołę mają natomiast wystarczająco wiedzy o budowie pantofelka, cywilizacji Azteków i rodzajach pisma starożytnych Egipcjan. Samorząd i tutaj może pomóc, organizując zajęcia pozalekcyjne, warsztaty, konferencje itp. w zakresie edukacji obywatelskiej, klimatycznej, ekonomicznej czy informacyjnej, angażując do tego zadania organizacje pozarządowe. **O czym można rozmawiać z uczniami?**

- prawo pracy, w tym prawa pracownicze;
- czym jest lokata bankowa, jak ją założyć;
- dlaczego warto chodzić na wybory;
- edukacja emocjonalna – jak zarządzać emocjami i stresem;
- jak założyć i prowadzić firmę;
- jak napisać dobre CV;
- czym jest katastrofa klimatyczna;
- jak odróżniać fake newsy w przestrzeni informacyjnej;
- mowa werbalna i niewerbalna – jak dobrze wypaść na rozmowie kwalifikacyjnej;
- jak zarządzać zespołem i projektami;
- jakie są olimpiady i konkursy;
- jak się skutecznie uczyć;
- jak sporządzić pismo formalne;
- jak będzie wyglądał rynek pracy za dekadę;
- jakie są kompetencje przyszłości;
- jak wygląda rynek mieszkaniowy – jak bezpiecznie wkroczyć w dorosłe życie.

Warto zainwestować w prawdziwe lekcje edukacji obywatelskiej w ramach edukacji nieformalnej, w szczególności mając na uwadze kontrowersje związane z obecną realizacją przedmiotu „Historia i Terakżejszość”. Uczniowie powinni regularnie spotykać się z lokalnymi i regionalnymi politykami, angażować się w wolontariat oraz organizować debaty na obecne problemy społeczne (np. Liceum nad Jeziorem przeprowadza debaty uczniowskie dot. ochrony środowiska). Prawdziwą lekcją obywatelską byłoby np. zorganizowanie w szkole „sondażu uczniowskiego”, czyli przeprowadzenia symulacji wyborów. Placówki mogłyby również partycypować w programach debat oksfordzkich.

Celem, który należy sobie wyznaczyć jest zwiększenie partycypacji uczniów powiatu człuchowskiego w konkursach i olimpiadach ogólnopolskich.

Przede wszystkim, na początku każdego roku szkolnego należy przedstawiać uczniom wykaz olimpiad i konkursów, tak, aby byli świadomi, w czym mogą wziąć udział. Warto zwrócić uwagę na skuteczność tych działań – powiat chojnicki od dekady angażuje swoich uczniów w olimpiady ogólnopolskie. Tylko w 2020 roku oddziały humanistyczne wyłącznie jednej ze szkół tego powiatu wydały 16 olimpijczyków szczebla centralnego w 10 olimpiadach (aż 33 uczniów z powiatu zakwalifikowało się do ich finału!). Co ciekawe, niemal wszyscy uczniowie z województwa pomorskiego uczestniczący w olimpiadach COPTIOSH, którzy zakwalifikowali się do etapu centralnego są z Chojnic.

Jednak sam wykaz olimpiad nie wystarczy. Potrzebna jest zachęta w postaci wynagrodzenia trudu, jaki trzeba włożyć w naukę. Nie tylko dla uczniów, którzy osiągają takie wyniki, ale również dla nauczycieli, którzy tym laureatom pomagają się przygotować. W szkołach powinien zostać wyznaczony pedagog, który zajmowałby się wsparciem olimpijczyków – dostarczaniem odpowiednich materiałów, informowaniem o zbliżających się olimpiadach czy organizowaniem dojazdu na konkurs.

Wyniki matur z 2023 r. prezentują się poprawnie. W tym roku uczennice i uczniowie pisali egzaminy maturalne w dwóch formułach: z roku 2015 (przed reformą) i 2023 (po reformie minister Anny Zalewskiej). Średnia krajowa z najnowszej formuły jest znacząco wyższa – według ekspertów wynika to między innymi z łatwiejszego egzaminu maturalnego (co zdają się potwierdzać centyle). Średnia krajowa prezentuje się następująco:

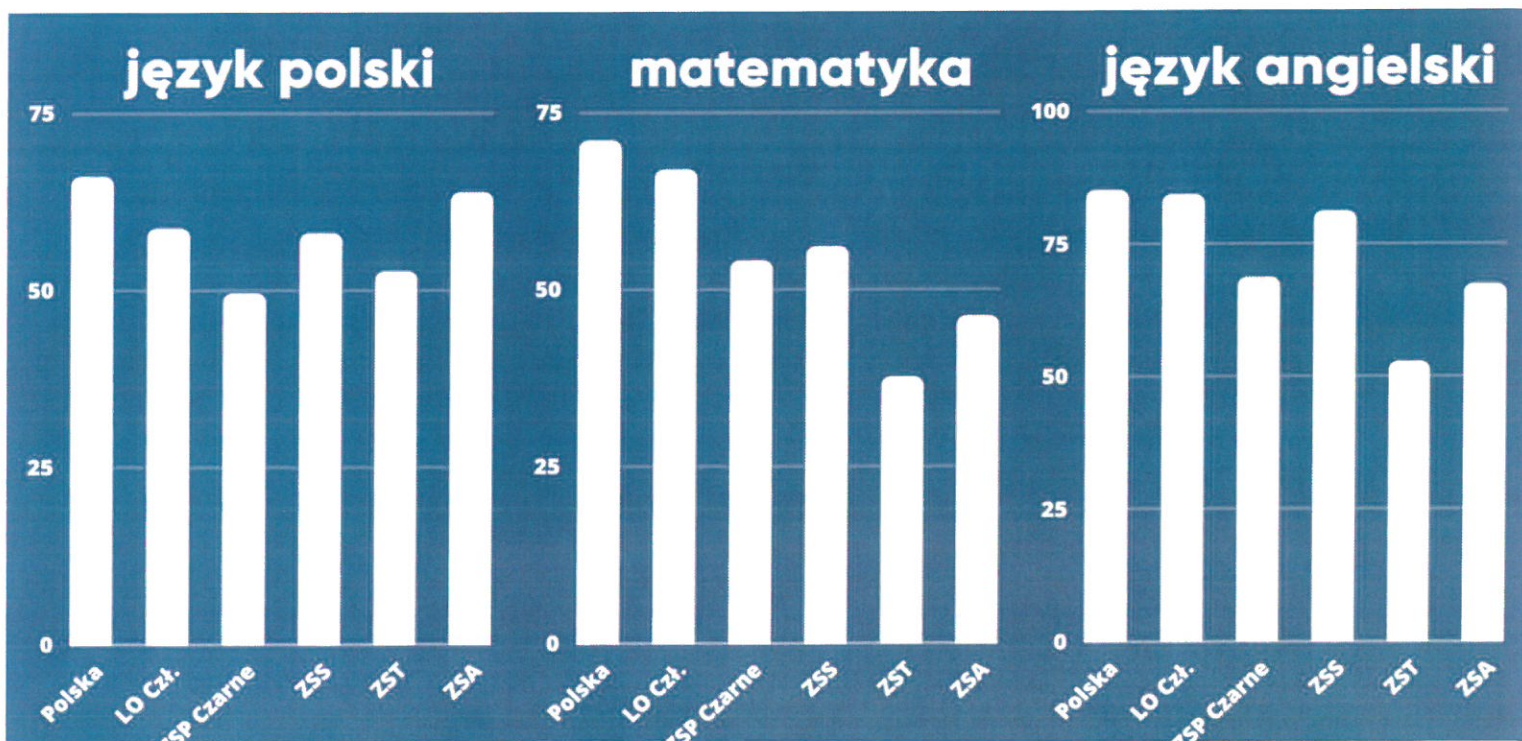
- **język polski:**
 - formuła 2015 – 57%
 - formuła 2023 – 66%
- **matematyka:**
 - formuła 2015 – 51%
 - formuła 2023 – 71%
- **język angielski:**
 - formuła 2015 – 73%
 - formuła 2023 – 85%

Najbardziej imponująca jest różnica w wynikach z egzaminu maturalnego z matematyki, która wynosi 20 punktów procentowych. Jeśli chodzi o zdawalność matury, dwie szkoły z powiatu człuchowskiego mają zdawalność większą od średniej krajowej (tj. 74,6% dla formuły 2015 i 91,1% dla formuły 2023) – Liceum nad Jeziorem oraz ZSP w Czarnem (w przypadku technikum).

Średnie wyniki tegorocznych maturzystów prezentują się następująco:

- **język polski:**
 - **Polska (f. 2023) – 66%**
 - **Polska (f. 2015) – 57%**
 - Liceum nad jeziorem – 58,68%
 - Zespół Szkół Ponadpodstawowych – 49,5%
 - Zespół Szkół Sportowych – 58%
 - Zespół Szkół Technicznych – 52,6%
 - Zespół Szkół Agrobiznesu – 63,74%
- **matematyka**
 - **Polska (f. 2023) – 71%**
 - **Polska (f. 2023) – 51%**
 - Liceum nad Jeziorem – 66,87%
 - Zespół Szkół Ponadpodstawowych – 54%
 - Zespół Szkół Sportowych – 56%
 - Zespół Szkół Technicznych – 37,6%
 - Zespół Szkół Agrobiznesu – 46,22%
- **język angielski:**
 - **Polska (f. 2023) – 85%**
 - **Polska (f. 2015) – 73%**
 - Liceum nad jeziorem – 84,15%
 - Zespół Szkół Ponadpodstawowych – 68,5%
 - Zespół Szkół Sportowych – 81%
 - Zespół Szkół Technicznych – 52,6%
 - Zespół Szkół Agrobiznesu – 67,18%

Wyniki nie przekraczają średniej krajowej (z wyjątkiem j. Polskiego w przypadku ZSA – średnia krajowa z formuły 2015) i są szczególnie niskie w przypadku egzaminu z matematyki.

Najnowsze badania udowadniają, że dużą rolę w procesie edukacji pełni przestrzeń, w której uczniowie przebywają (tzw. ukryty program przestrzeni kształcenia). Powiat człuchowski na przestrzeni dekad włożył wiele wysiłku w modernizację szkół, które na początku lat 90. były zniszczone i niemal niezdatne do dalszej eksploatacji. Dzisiaj należy postawić krok dalej – należy postawić na architekturę tworzącą szkoły bardziej otwartymi, funkcjonalnymi i przystosowanymi do dynamiki środowiska szkolnego. Należy przejść od „przestrzeni do nauczania” do „przestrzeni do uczenia się” – miejsce nauki musi stymulować dyskusję i wymianę informacji, nie powinno utrzymywać hierarchii, ale wzmocnić dyskusję i pracę zespołową. Przestrzeń kształcenia jest swoistą wizytówką szkoły, to komunikat, który jest adresowany do uczniów, nauczycieli, rodziców – i musi on brzmieć jak: „nauka może być ciekawa”, „rodzice są tutaj mile widziani”, „jesteśmy dumni, że nas wybraliście”, „dbamy o środowisko”.

Zielone szkoły. Szkoły powinny dążyć do zerowej emisyjności. Należy wprowadzić rozwiązania dot. segregacji śmieci i kompostowania odpadów biologicznych. W salach powinny być rośliny, którymi zajmowałiby się uczniowie. Światło dzienne powinno być maksymalnie wykorzystane, by zmniejszyć koszty energii. Warto rozważyć stworzenie „warzywnych ogrodów szkolnych”.

Przyjazna przestrzeń wspólna. Kanapy, pufy, leżaki, stoły do ping ponga, graffiti na ścianach, automaty z jedzeniem i pić na korytarzach szkolnych – to wszystko sprawia, że w szkole chce się uczyć. Nie mówiąc jakie wrażenie zrobiłoby to na ósmoklasistach zainteresowanych kontynuowaniem nauki w powiecie człuchowskim. Warto rozważyć rezygnację z dzwonek w szkołach – zdalne nauczanie udowodniło, że uczniowie wiedzą, kiedy przyjść na lekcję.

Można pójść krok dalej – w salach humanistycznych **zmienić ustawienie ławek z obecnego systemu**, sprawiającego, że pedagodzy wykładają ex cathedra i utrwalają transmisyjny model nauczania, na model wzmacniający debatę między uczniami (np. ułożenie w „podkowę”). To zmiana, którą można wprowadzić bez kosztów, a która jednocześnie może mieć duży wpływ na sposób nauki.

Innowacyjnym działaniem podejmowanym przez Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju Powiatu Czulchowskiego jest prowadzenie Powiatowego Funduszu Stypendialnego, który od przeszło 20 lat przeznacza środki finansowe na stypendia dla uczniów i stypendiów. Powstał w 2000 roku z inicjatywy radnych Rady Powiatu, pracowników Starostwa Powiatowego i przedstawicieli samorządów lokalnych. **Jest to jeden z pierwszych programów stypendialnych w Polsce prowadzonych przez samorządy powiatowe**, dlatego zostało wyróżnione m. in. w konkursie Liga Inicjatyw Powiatowych dla najlepszej inicjatywy w dziedzinie edukacji.

Fundusz obrał politykę tzw. **równości szans** – wspiera materialnie uczniów, którzy osiągają dobre wyniki w nauce i którzy jednocześnie są w trudnej sytuacji materialnej i rodzinnej, tak, aby mogli kontynuować swoją edukację. Istnieją trzy rodzaje stypendiów: naukowe, za szczególne osiągnięcia i pomostowe (we współpracy z Fundacją Edukacyjną Przedsiębiorczości w Łodzi).

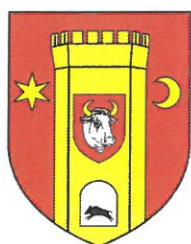
Stowarzyszenie pozyskuje środki pieniężne na stypendia dla młodych ludzi z dotacji samorządów, radnych powiatu i innych sponsorów. **W 2018 roku Miasto Czulchów wniosło ostatnią wpłatę na Powiatowy Fundusz Stypendialny, tym samym rezygnując ze wspierania stypendiów dla młodzieży z powiatu czulchowskiego.** Szacuje się, że to działanie pozbawiło ponad 100 uczniów możliwości uzyskania stypendiów.

1967 **uczniów objętych**
pomocą Powiatowego
Funduszu Stypendialnego

Powiatowy Fundusz Stypendialny od początku swojego działania wspomógł finansowo co najmniej 1 967 uzdolnionych uczniów i studentów z powiatu czulchowskiego, przeznaczając na to ponad 2 200 000zł. Tylko w 2022 roku przyznano 79 stypendiów na kwotę 92 800,00 zł, w tym:

- 50 stypendiów za wyniki w nauce,
- 26 stypendiów za szczególne osiągnięcia,
- 3 stypendia pomostowe.

DOTACJE NA POWIATOWY FUNDUSZ STYPENDIALNY

Powiat Człuchowski
232.000,00zł

Miasto Człuchów
nie płaci od 2018 r.
(do 2018 r. 113.000,00zł)

Gmina Człuchów
100.000,00zł

Gmina Czarne
100.000,00zł

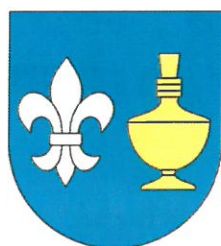
Gmina Debrzno
99.200,00zł

Gmina Przechlewo
61.000,00zł

Gmina Rzeczenica
39.000,00zł

Gmina Koczała
35.000,00zł

Radni powiatu
112.730,00zł

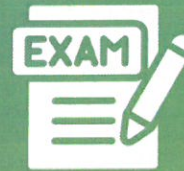
Zespół Szkół Agrobiznesu

**192 nowych
uczniów**

529 uczniów

**74,3% zdawalności
matur**

**Technik
ekonomista**

**Technik
agrobiznesu**

**Technik
architektury
krajobrazu**

**Technik
geodeta**

**Technik
informatyk**

**Technik
weterynarii**

**Technik
żywienia
i usług
gastronomicznych**

**Technik
turystyki
na obszarach
wiejskich**

**Zawód
cukiernik**

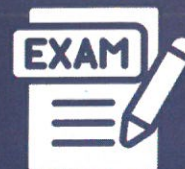
Zespół Szkół Technicznych

**191 nowych
uczniów**

550 uczniów

**60% zdawalności
matur**

**Technik
budownictwa**

**Technik
pojazdów
samochodowych**

**Technik
hotelarstwa**

**Technik
żywienia
i usług
gastronomicznych**

**Technik
handlowiec**

**Technik
żywności**

**Zawód
kucharz**

**Klasa wielozadaniowa
(fryzjer, elektryk,
elektromechanick, lakiernik,
murarz-tylnkarz itp.)**

**Zawód
mechanik**

**Zawód
sprzedawca**

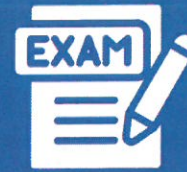
Liceum nad Jeziorem

90 nowych uczniów

296 uczniów

92,4% zdawalności matur

prawniczo-humanistyczna
(wos, j. polski, j. angielski)

biologiczno-chemiczna
(biologia, chemia, j. angielski)

biol-pol
(biologia, j. polski, j. angielski)

matematyczno-geograficzna
(matematyka, geografia, j. angielski)

matematyczno-fizyczna
(matematyka, fizyka, j. angielski)

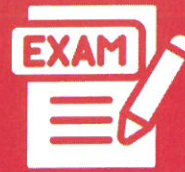
Zespół Szkół Sportowych

128 nowych uczniów

627 uczniów
(w tym SP)

82,8% zdawalności matur

humanistyczno-społeczna

(j. polski, biologia/historia, j. angielski)

medyczna

(biologia, chemia, j. angielski)

inżynierska

(matematyka, geo/inf, j. angielski)

moduł psychologiczno-pedagogiczny

moduł mundurowy

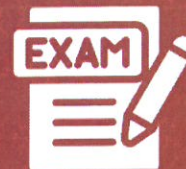
Zespół Szkół Ponadpodstawowych

107 nowych uczniów

278 uczniów
(w tym SP)

86,5% zdawalności matur

Technik programista

Moduł psychopedagogiczny i medyczny (liceum)

Moduł penitencjarny (liceum)

Moduł wojskowy i policyjny (liceum)

Technik fotografii i multimedków

Technik reklamy

Technik informatyk

Szkoła branżowa
(stolarz, tapicer, sprzedawca, kucharz, piekarz, fryzjer, pracownik obsługi hotelowej)

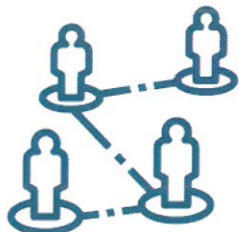
Technik ekonomista

Technik technologii drewna

PROPONOWANE DZIAŁANIA

Stworzenie czterostronnej relacji Powiat – Szkoła – Biznes – Uczelnia oraz **wydzielenie stanowiska ds. współpracy z tymi podmiotami w Starostwie Powiatowym**. Starostwo powinno zawiązać umowę partnerską z uczelniami z regionu, a placówki oświatowe z instytucjami i przedsiębiorstwami, których działalność wpisuje się w profil placówki oświatowej.

Zwiększenie partycypacji uczniów z powiatu w konkursach i olimpiadach ogólnopolskich. Cel powinien zostać osiągnięty poprzez kampanię informacyjną wśród uczniów w zakresie dostępnych olimpiad oraz wynagrodzenie sukcesów młodych osób i pedagogów przygotowujących ich do konkursu.

Kontynuowanie rozwoju Funduszu Stypendialnego prowadzonego przez powiat człuchowski. Celem strategicznym powinien być powrót wszystkich samorządów powiatu człuchowskiego do dotowania funduszu. Należy rozważyć wprowadzenie nowego typu stypendium za wolontariat i działalność społeczną.

Skupienie się na ukrytym programie przestrzeni kształcenia. Szkoły powinny zostać zmodernizowane, tak, aby przestrzeń nauki stała się prawdziwą wizytówką każdej z placówek oświatowych. To szczególnie ważne w kontekście przyciągnięcia nowych uczniów do szkół średnich powiatu człuchowskiego, ale również w zakresie poprawy jakości nauki.

Stworzenie oferty edukacji nieformalnej – zaangażowania organizacji pozarządowych i instytucji w życie szkoły, prowadzenia warsztatów i szkoleń z zakresu edukacji przedsiębiorczej, obywatelskiej, klimatycznej, zdrowotnej dla młodych osób, a tym samym wdrożenie ich do życia poprzez kształcenie umiejętności praktycznych.

Rynek pracy

Skutki reform gospodarczo-ustrojowych ministra finansów Leszka Balcerowicza doprowadziły do wzrostu bezrobocia w powiecie człuchowskim do niebotycznego poziomu, plasując powiat człuchowski na początku XXI wieku u samej góry tabeli mierzącej stopę bezrobocia w polskich powiatach. Jeszcze w 2013 roku stopa bezrobocia w powiecie wynosiła 24 proc. Wskutek działań podjętych przez powiat człuchowski na przestrzeni ostatnich dwóch dekad, udało się znacząco zmniejszyć bezrobocie, aktywizując zawodowo mieszkanki i mieszkańców powiatu.

Obecnie, w powiecie człuchowskim zarejestrowanych jest 484 bezrobotnych do 30 roku życia, w tym 260 osób do 25 roku życia. W maju 2023 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowało się 112 osób, w tym 40 po raz pierwszy, co świadczy o chęci podjęcia pracy w powiecie, a tym samym pozostania w nim.

Prowadzenie odpowiedniej polityki na rynku pracy, w tym przede wszystkim poprzez wspieranie młodych w osiągnięciu odpowiednich kwalifikacji i stworzenie miejsc pracy zaspokajających ich dążenia, musi należeć do głównych obszarów działania samorządu w obszarze polityki młodzieżowej. W taki sposób powiat człuchowski może stać się atrakcyjnym miejscem do osiedlenia się przez młodych ludzi. W tworzeniu tej polityki szczególny nacisk należy postawić na kształcenie wśród młodych kompetencji przyszłości i innowacji.

Warto przeanalizować postawy młodych ludzi na rynku pracy. Jak wynika z raportu „Aspiracje ludzi młodych odnośnie ich przyszłej kariery zawodowej” z 2022 r. **ponad połowa młodych ludzi chciałaby posiadać własną firmę, a blisko 40 proc. zatrudniać pracowników i pracować „na swoim”**. Według tego badania młodzi chcą pewności pracy i stabilności dochodów (49 proc.), swobody w organizowaniu pracy i podejmowaniu decyzji (38 proc.) i robić ciekawe rzeczy (42 proc.). Dążenia młodych do prowadzenia własnego biznesu powinny iść w parze z wprowadzeniem do szkół edukacji przedsiębiorczej.

Działania Urzędu Pracy w zakresie aktywizacji młodych

Instytucją zajmującą się badaniem i analizowaniem rynku pracy oraz realizowaniem projektów w zakresie promocji zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu jest Powiatowy Urząd Pracy. W powiecie człuchowskim podejmuje on wiele działań wynikających z ustawy, mających na celu aktywizację młodych ludzi na rynku pracy. Powiatowe Urzędy Pracy posiadają wiele narzędzi, które są wykorzystywane do wsparcia młodych osób do 30. roku życia w wejściu na rynek pracy. To między innymi bony stażowe, szkoleniowe, zatrudnieniowe, na zasiedlenie, ale również stypendia czy refundacja składek na ubezpieczenia społeczne. Wszystko składa się w spójny program mający na celu ułatwienie młodzieży wejście na rynek pracowniczy.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Człuchowie, największy odsetek młodych bezrobotnych do 30 rż. spośród wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w II kwartale 2022 roku znajduje się w gminie Czarne (34,3 proc.). Następne są kolejno: gmina Człuchów (32,6 proc.), gmina Przechlewo (28,2 proc.), gmina Rzeczenica (27,5 proc.), gmina Koczała (25 proc.). Najmniejszy odsetek stanowią młodzi bezrobotni z miasta Człuchów (24,8 proc.)

BON STAŻOWY

Bon stanowi gwarancję skierowania bezrobotnego do odbycia stażu u pracodawcy wskazanego przez bezrobotnego **na okres 6 miesięcy**, o ile pracodawca zobowiąże się do zatrudnienia bezrobotnego po zakończeniu stażu na okres 6 miesięcy.

Bon obejmuje **pokrycie kosztów przejazdu** do i z miejsca odbywania stażu oraz **koszty niezbędnych badań lekarskich** i psychologicznych.

Bezrobotnemu w okresie stażu przysługuje stypendium w wysokości **120% kwoty zasiłku dla bezrobotnych**.

BON SZKOLENIOWY

Bon ma na celu aktywizację osób bezrobotnych do 30. roku życia. Stanowi gwarancję skierowania bezrobotnego na wskazane przez niego szkolenie i opłacania związanych z nim kosztów.

W ramach bonu szkoleniowego starosta finansuje bezrobotnego do wysokości 100% przeciętnego wynagrodzenia koszty:

- 1. jednego lub kilku szkoleń**
- 2. niezbędnych badań lekarskich lub psychologicznych**
- 3. przejazdu na szkolenia**
- 4. zakwaterowania**

BON ZATRUDNIENIOWY

Bon zatrudnieniowy stanowi gwarancję zrefundowania pracodawcy części kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne w związku z zatrudnieniem bezrobotnego posiada bonu.

Wnioskować o bon mogą osoby bezrobotne do 30. roku życia, które znalazły pracodawcę skłonnego je zatrudnić **na okres 18 miesięcy**.

BON NA ZASIEDLENIE

Bon jest przyznawany osobom bezrobotnym do 30. roku życia i stanowi gwarancję przyznania środków finansowych na pokrycie kosztów zamieszkania w związku z podjęciem zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej poza miejscem dotychczasowego zamieszkania.

Starosta może przyznać bon w przypadku spełnienia **trzech warunków**:

1

za ich wykonywanie młody pracownik będzie osiągał wynagrodzenie lub przychód w wysokości co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę brutto miesięcznie oraz będzie podlegał ubezpieczeniom społecznym.

2

odległość od miejsca dotychczasowego zamieszkania do miejscowości, w której mieszka pracownik w związku ze swoją pracą wynosi co najmniej 80km lub czas dojazdu do i z miejsca zatrudnienia przekracza łącznie do najmniej 3 godziny dziennie.

3

młody człowiek będzie pozostawał w zatrudnieniu, innej pracy zarobkowej lub prowadził działalność przez okres co najmniej 6 miesięcy.

REFUNDACJA SKŁADEK NA UBEZPIECZENIE SPOŁECZNE

Refundacja może być przyznawana za zatrudnienie skierowanego do pracy bezrobotnego do 30. roku życia, który podjął zatrudnienie po raz pierwszy w życiu. Refundację otrzymuje pracodawca przez okres **do 12 miesięcy w wysokości nieprzekraczającej 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę miesięcznie**. Pracodawca jest zobowiązany do dalszego zatrudniania skierowanego bezrobotnego przez **okres 6 miesięcy** po zakończeniu okresu refundacji.

STYPENDIUM Z TYTUŁU PODJĘCIA DALSZEJ NAUKI

Stypendium może otrzymać osoba, która jest zarejestrowana jako osoba bezrobotna w powiatowym urzędzie pracy, jest osobą bez kwalifikacji zawodowych i w okresie 12 miesięcy od dnia zarejestrowania podjęła dalszą naukę (w szkole ponadpodstawowej dla dorosłych albo w szkole wyższej niestacjonarnie). Wysokość stypendium to 100% zasiłku dla bezrobotnych.

Inne formy wsparcia:

- zwolnienie z opłacania składki na fundusz pracy oraz składki na fundusz gwarantowanych świadczeń pracowniczych za zatrudnionych bezrobotnych do 30. roku życia,
- refundacja z Funduszu Pracy wynagrodzeń młodocianych pracowników,
- pożyczka na podjęcie działalności gospodarczej.

Do grudnia 2022 r. realizowany był projekt z Europejskiego Funduszu Społecznego „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie człuchowskim (IV)”, który był realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014 – 2020. Celem projektu było zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 29 roku życia pozostających bez pracy w powiecie człuchowskim. Grupą docelową były osoby młode w wieku 18-29 lat bez pracy, zarejestrowane w PUP Człuchów jako bezrobotne. Co najmniej 20% uczestników projektu stanowią osoby znajdujące się w trudnej sytuacji na rynku pracy, tj. osoby z niepełnosprawnościami, osoby długotrwale bezrobotne i/lub osoby o niskich kwalifikacjach. Wartość programu wyceniono na 13 779 525,03 zł. Do działań wchodzących w skład projektu należy m.in. organizacja staży, szkoleń grupowych, bony szkoleniowe, bony na zasiedlenie, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, prace interwencyjne, wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy oraz wsparcie dla osób w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19. Projekt został zrealizowany zgodnie z zasadą równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasadą równości szans kobiet i mężczyzn.

PROPONOWANE DZIAŁANIA

Wzmocnienie relacji szkół z biznesem między innymi poprzez organizowanie na zajęciach z biznesu i zarządzania spotkań z lokalnymi przedsiębiorcami oraz tworzenie własnych start-upów.

Przeprowadzanie w szkołach każdego roku „Tygodnia przedsiębiorczości”, w trakcie którego uczniowie wizytują wybrane przedsiębiorstwa i urząd pracy, zdobywają wiedzę jak założyć własną działalność gospodarczą.

Przygotowanie oferty konkursowej związanej z działaniami proprzedsiębiorczymi z atrakcyjną ofertą nagród (np. konkursy wyłaniające Lidera Innowacji, Lidera Jakości, Lidera Przedsiębiorczości, Lidera Dbającego o Klimat i Środowisko itd.)

Zorganizowanie prelekcji dla młodych osób z zakresu prawa pracy, w tym w szczególności w kontekście praw pracowniczych, zatrudniania osób młodocianych i istniejących form zatrudnienia.

Wdrożenie innych metod wsparcia zatrudnienia młodych pracowników, w tym współpraca samorządów w zakresie budowy tanich mieszkań i tworzenia atrakcyjnej oferty kulturowej w powiecie.

Transport

Wykluczenie komunikacyjne jest poważnym problemem, który pozbawia miliony Polek i Polaków dostępu do transportu publicznego mieszkańców danego obszaru. W 2018 r. Klub Jagielloński wskazał, że wykluczonych komunikacyjnie jest prawie 14 milionów Polaków.

W latach 90. XX wieku rozpoczęto masowe zwijanie kolei i prywatyzację PKSów. W okresie 1993-2016 transport autobusowy poza miastami zredukował swoją ofertę o 50 proc. Powiat człuchowski, aby zminimalizować skutki wykluczenia komunikacyjnego, który jest zagadnieniem dotyczącym całego kraju, 31 lipca 2015 r. powołał Powiatowy Zakład Transportu Publicznego. Celem powołania Zakładu było zapewnienie komunikacji publicznej na terenie Powiatu zgodnie z ustawą o publicznym transporcie zbiorowym. Pół roku później, zadania Zakładu rozszerzono o zakres utrzymania i ochrony dróg powiatowych. W 2020 roku w powiecie człuchowskim funkcjonowało 31 linii komunikacyjnych użyteczności publicznej o łącznej długości 1 313 km, które swoim zasięgiem obejmowały wszystkie potrzeby transportowe powiatu.

Tysiące uczniów korzystają z transportu publicznego gwarantowanego przez Powiat Człuchowski, aby dojechać m.in. do szkoły po preferencyjnych cenach. Warto zwrócić uwagę, że Zakład działa również w trakcie wakacji, nie zawieszając znaczącej ilości połączeń. Transport organizuje przejazdy na terenie powiatu człuchowskiego oraz dodatkowo na terenie gmin Debrzno i Rzeczenica.

Problemem okazuje się jednak dojazd z powiatu człuchowskiego do powiatów ościennych (z wyłączeniem powiatu chojnickiego i częściowo szczecińskiego) oraz stolicy województwa. Mieszkanki i mieszkańcy powiatu człuchowskiego mają do dyspozycji jedynie cztery połączenia kolejowe na trasie Szczecinek – Chojnice, z czego ostatni o godz. 19:18 (odjazd z Człuchowa) oraz sześć połączeń autobusowych z Człuchowa do Chojnic (stan na 31 lipca 2023 r.). Dojazd do stolicy województwa koleją regionalną z Człuchowa zajmuje aż 3 godziny 10 minut. Celem strategicznym powinno być zwiększenie ilości i jakości połączeń na linii Szczecinek – Tczew, tak, aby skomunikować powiat człuchowski z Gdańskiem.

Warto mieć jednocześnie na uwadze, że decydując się na dodanie do linii nowego kursu czy połączenia należy uruchomić je na okres co najmniej pół roku, tak, aby mieszkańcy mogli się dostosować do tego środka transportu. Puste busy czy pociągi w pierwszych tygodniach nie powinny być zaskoczeniem.

Życie kulturalne

Samorządy powiatu człuchowskiego wydają się mieć atrakcyjną ofertę kulturowo-rozrywkową dla swoich młodych mieszkańców. Wakacje obfitują w wiele wydarzeń kulturowych o skali lokalnej, krajowej, a nawet międzynarodowej. W trakcie okresu wakacyjnego samorządy organizują dożynki oraz dni koncertowe (np. Dni Człuchowa, Dni Debrzna czy Dni Powiatu Człuchowskiego). Atrakcyjnymi wydarzeniami o charakterze lokalnym są również m.in. Noc Muzeów w człuchowskim zamku czy Noc Kupały w Przechlewie. Te wydarzenia gromadzą wielu młodych ludzi. Dodatkowo, gminy organizują festyny z okazji dni tematycznych (np. Dzień dziecka, Dzień kobiet, Dzień seniora) i inne wydarzenia, np. jarmarki (Lawendowy Jarmark św. Jakuba w Człuchowie i Wiosenne Targi Ogrodnicze w Przechlewie)

Wizytówką naszych samorządów na arenie międzynarodowej jest Polish Boogie Festival. Impreza przyciąga każdego roku tysiące fanów stylu retro – uczestniczący przebierają się w stroje z lat 30. i 40. Organizowane są pokazy starych pojazdów i koncerty muzyki boogie. To największe wydarzenie tego typu w Europie Środkowo-Wschodniej, którym żyje całe miasto Człuchów w trakcie wakacji – pojawiają się flagi festiwalu, a na ulicach malowania z logo.

Drugim wydarzeniem tego typu jest CZW RAP NIGHT organizowany co roku przez Miejski Dom Kultury. To wydarzenie przyciągające do Człuchowa miłośników rapu – zorganizowano już czternaście edycji tej imprezy. Na człuchowskim Ośrodku Sportu i Rekreacji w Człuchowie „RAP NIGHT” gromadzi setki młodych osób, często dojeżdżających spoza powiatu człuchowskiego, co jest ogromną promocją samorządu.

Do postulowanych działań w zakresie kultury powinno przede wszystkim należeć rozwinięcie oferty kinowej – warto rozważyć stworzenie na czas wakacji przystępnego kina plenerowego czy samochodowego, wzorem większych samorządów w Polsce.

Należy również rozważyć włączenie mieszkank i mieszkańców powiatu człuchowskiego do tworzenia oferty kulturowej, tak, aby mieli wpływ na zapraszanych do Człuchowa artystów. W taki sposób można przygotować wydarzenia kulturalne, które będą mogły gromadzić tłumy mieszkańców.

Zdrowie psychiczne

Młode pokolenia przykuwa znaczącą wagę do obszaru zdrowia psychicznego. Nic dziwnego – problem jest duży. Co roku w naszym kraju jest około dziewięciu skutecznych samobójstw na 100 000 nastolatków, czyli o połowę więcej niż w skali międzynarodowej. Rok 2022 był rekordowy pod względem liczby samobójstw i prób samobójczych wśród dzieci i młodzieży – w ubiegłym roku odnotowano w Polsce odnotowano 2031 prób samobójczych wśród nastolatków. To o 150 proc. więcej niż w 2020 roku. A to tylko oficjalne dane, w których posiadaniu jest policja. Zdaniem dr hab. n. med. Barbary Remberk do 20% dzieci boryka się z dolegliwościami, które spełniają kryteria, któregoś z zaburzeń psychicznych. Depresja natomiast awansowała na podium chorób cywilizacyjnych. Wg raportu „Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży” przygotowanego przez Radę Dzieci i Młodzieży przy MEN do problemów należy m. in.:

- brak świadomości społecznej nt. zaburzeń psychicznych;
- brak dostępności do specjalistycznej pomocy;
- wysokie oczekiwania społeczne, w szczególności w zakresie osiągnięć;
- brak wsparcia rodzin i najbliższego środowiska;
- zwiększenie dostępności do informacji i upowszechnienie mediów społecznościowych.

Według dostępnych danych w powiecie człuchowskim w 2021 roku odnotowano 65 zachowań suicydalnych, w tym 10 zakończonych śmiercią samobójczą. Warto zwrócić uwagę na znaczącą dysproporcję płciową – mężczyźni w powiecie człuchowskim próbują sobie odebrać życie dwa razy częściej niż kobiety i stanowią 80 proc. ofiar śmiertelnych – wskazuje to na poważny problem kulturowy zakorzeniony w polskim społeczeństwie i wymaga on systemowego rozwiązania.

Zachowania suicydalne występują częściej w powiecie człuchowskim niż w województwo pomorskim i w Polsce. W powiecie w przeliczeniu na 100 tys. osób w 2021 r. wystąpiło 120 prób. Wskaźnik dla województwa wynosi 71 prób na 100 tys. osób, a dla całego kraju – 36. O ile różnicę w danych statystycznych między województwem a średnią krajową można wytłumaczyć większą wykrywalnością i raportowaniem danych samobójczych przez pomorską policję, o tyle niemal dwukrotna różnica między średnią regionalną a powiatową jest alarmująca.

Wg dostępnych oficjalnych informacji, osoby w wieku 13-29 lat stanowiły **25 na 65 wszystkich prób samobójczych w powiecie człuchowskim**, w tym cztery zakończone zgonem. Aż 12 prób samobójczych podjęły się osoby w wieku do 18 lat.

Zetki to pierwsze pokolenie, które traktuje zdrowie psychiczne bez tabu. Młodzi ludzie dramatycznie potrzebują w tej chwili pomocy. Ich dobrostan psychiczny nie może być lekceważony. Zdrowie młodego pokolenia musi być w centrum naszej uwagi.

Do 2022 r. realizowano Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2018-2022 dla Powiatu Człuchowskiego. Od zeszłego roku przy SPZOZ Człuchów zostało uruchomione Centrum Zdrowia Psychicznego oferujący pomoc w dziedzinie psychiatrii dla osób od 18 roku życia. Są to świadczenia udzielane w zakresie ambulatoryjnym, stacjonarnym, dziennym psychiatrycznym i środowiskowym pacjentom psychiatrycznym. Obejmują obszar terytorialny powiatu człuchowskiego i powiatu chojnickiego. CZP udziela również pomocy pacjentom psychiatrycznym także spoza obszaru działania, jeśli pacjent takiej pomocy potrzebuje. Centrum Zdrowia Psychicznego udziela usług w następującym zakresie: interwencja kryzysowa, leczenie środowiskowe, asystent zdrowienia, punkt zgłoszeniowo-koordynacyjny, dzienny oddział psychiatryczny i poradnia zdrowia psychicznego.

W każdej szkole średniej prowadzonej przez powiat człuchowski znajdują się psychologowie szkolni, którzy przyjmują uczniów w trakcie zajęć lekcyjnych. Zatrudnienie psychologów w szkole od 2022 r. jest obowiązkowe w związku z nowelizacją prawa. Niemniej, dostępność do psychologa szkolnego jest ograniczona – gabinet psychologa działa wyłącznie przez ograniczoną ilość i ściśle określone dni i godziny w tygodniu.

Należy rozważyć czy istnieje możliwość, aby psycholog szkolny był dostępny dla uczniów przez ich cały tok nauki, tak, aby w momencie kryzysu, był on w stanie zaoferować im pomoc.

A więc co należy zrobić? Przede wszystkim zwiększyć dostępność specjalistycznej pomocy psychologicznej, edukować społecznie i promować zdrowie psychiczne, poprawić świadomość w społeczności nt. zdrowia psychicznego i zwiększyć wiedzę rodziców w tym obszarze.

Sport

Powiat człuchowski od lat jest stolicą sportu w regionie – nasi uczniowie z każdego sportowego zawodów wracają z workami medali. Duży prestiż Zespołu Szkół Sportowych i rozwinięta baza Powiatowej Bursy Szkolnej skutkuje tym, że młodzi z miejscowości odległych o kilkadziesiąt kilometrów od tej szkoły decydują się na podjęcie nauki w naszym powiecie. Absolwenci naszych szkół biorą udział w wydarzeniach sportowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym.

2020-2021 – Szkoła Podstawowa (ZSS):

- 1. miejsce w kategorii Igrzyska Dzieci w województwo pomorskim,
- 1. miejsce w Finale XLIX Wojewódzkich Igrzysk Dzieci w Trójboju Lekkoatletycznym,
- 3. miejsce w Mistrzostwach Polski w Wyścigach Smoczyc Łodzi,
- 1., 3. i 6. miejsce na Międzywojewódzkich Mistrzostwach Młodzików w kajakarstwie klasycznym,
- 2., 3., 5., 6., 7. i 10. miejsce w Międzywojewódzkich Mistrzostwach Młodzików w slalomie kajakowym,
- 4x 1. miejsce, 2x 2. miejsce, 3. miejsce w Długodystansowych Mistrzostwach Województwa Pomorskiego,
- 2 złote medale, 4 srebrne medale i 5 brązowych medali na Ogólnopolskich Regatach Kajakowych w Wałczu,
- 2. i 3. miejsce w Mistrzostwach Polski w wyścigach smoczyc Łodzi,
- 1. i 3. miejsce na XXX Memoriale Leona Grabowskiego w kajakarstwie klasycznym,
- 3., 4. i 5. miejsce w Mistrzostwach Województwa Pomorskiego w badmintonie drużynowym,
- 2x 1. miejsce, 2. miejsce i 2x 6. miejsce w XXX Memoriale Lena Grabowskiego w kajakarstwie klasycznym,
- 2x 1. miejsce, 2x 5. miejsce w Ogólnopolskich Regatach Kajakowych w Wałczu,
- X miejsce w Finale Wojewódzkim Kinder+ SPORT Joy of Moving,
- III miejsce w Ogólnopolskim Turnieju Mini-siatkówki w Szczecinku,
- I i III miejsce w Kobylnickiej Lidze Mini-siatkówki,
- V miejsce w Turnieju „dwójek siatkarskich w Stężycy”,
- VII miejsce w turnieju Mini-siatkówki o Puchar Małgorzaty Glinki w Wałczu.

2020-2021 – Liceum (ZSS):

- 2. miejsce w województwie pomorskim za osiągnięcia sportowe,

- 3. miejsce Junior Open i Junior Mikst w Mistrzostwach Polski w Wyścigach Smoczyc Łodzi,
- 2. i 9. miejsce w Międzynarodowych Mistrzostwach Polski w maratonie kajakowym,
- 1., 4. i 6. miejsce w Długodystansowych Mistrzostwach Województwa Pomorskiego,
- 2. i 3. miejsce w Mistrzostwach Polski w wyścigach smoczyc łodzi,

2021-2022 – Szkoła Podstawowa (ZSS):

- 2. miejsce w Memoriale Jana Raabe Sztum,
- 3. miejsce w Memoriale im. Jana Matłoki,
- 1. miejsce w Memoriale im. Józefa Wiatra,
- 2. miejsce w XXX Międzynarodowych Biegach Przelajowych,
- 2. miejsce w długodystansowych Mistrzostwach Województwa Pomorskiego w Kajakarstwie Klasycznym,
- 8. i 10. miejsce w Mistrzostwach Województwa Kinder Joy of Moving,
- 2. miejsce w Półfinale Wojewódzkim w Mini-siatkówce,
- 6. miejsce w Finale Wojewódzkim w Badmintonie,
- 2. miejsce w Czwórboju Lekkoatletycznym,
- 2. miejsce w Półfinale Wojewódzkim w Tenisie Stołowym,
- 2. miejsce w Półfinale Wojewódzkim w Mini-siatkówce,
- 9. miejsce w Finale Wojewódzkim w Sztafetowych Biegach Przelajowych,
- 3. miejsce w Długodystansowych Mistrzostwach Województwa Pomorskiego w Sztumie,
- 2. miejsce w Finale Wojewódzkiego Turnieju „Z podwórka na stadion o Puchar Tymbarku”,
- 7. miejsce w Mistrzostwach Polski w siatkówce,
- członek Kadry Reprezentacji Polski w siatkówce,
- 7. miejsce w zawodach sportowych z siatkówki Kinder+ Sportowa,
- 1. miejsce w Długodystansowych Mistrzostwach Województwa Pomorskiego w kajakarstwie,
- 1. miejsce w Ogólnopolskich Regatach Kajakowych w Chełmnie,
- 6. miejsce w Mistrzostwach Polski w Maratonie Kajakowym,
- 4. miejsce w Mistrzostwach Województwa Pomorskiego w kajakarstwie,
- 9. miejsce w Finale Wojewódzkich Igrzysk Dzieci w sztafetowych biegach przelajowych,
- 6. miejsce w Finale Wojewódzkim w Piłce Nożnej,
- 2. i 3. miejsce w Ogólnopolskich Regajach Kajakowych o Puchar Nogatu w Malborku,
- 1. miejsce w Mistrzostwach Polski w Wyścigach Smoczyc Łodzi w Bydgoszczy,
- 3. miejsce w Finale Wojewódzkich Igrzysk Dzieci i Młodzieży w Siatkówce Plażowej Dziewcząt,
- 1. miejsce w Mistrzostwach Województwa Pomorskiego w kajakarstwie w Malborku K-1 1000m,

- 1. miejsce w 31. Memoriale Kajakowym im. Leona Grabowskiego w Chełmży K-1 200m,
- 1. miejsce w Długodystansowych Mistrzostwach Województwa Pomorskiego Pomorskiego w Kajakarstwie w Sztumie K-1 2000m,
- 1. miejsce w Ogólnopolskim Memoriale Kajakowym im. Mariana Matłoki w Wałczu K-1 200m i K1-500m,
- 1. miejsce w Ogólnopolskich Memoriale o Puchar Nogatu w Malborku K-1 500m,
- 2. miejsce Ogólnopolskiego Memoriału Lecha Sławatyckiego w Chełmnie K1- 500m,
- 2. miejsce w Mistrzostwach Województwa Pomorskiego w Kajakarstwie w Malborku K-2 1000m,
- 5. miejsce w Międzywojewódzkich Mistrzostwach Młodzików w kajakarstwie klasycznym w Bydgoszczy K-2 2000m,
- 6. miejsce w Międzynarodowych Mistrzostwach Polski w Maratonie Kajakowym w Sztumie K-2 9,6km,
- 2. miejsce Ogólnopolskich Regat Kajakowych w Wałczu.

2021-2022 – Liceum (ZSS):

- 2. miejsce Finału Wojewódzkiego w Futsalu,
- 3. miejsce w Mistrzostwach Polski w Wyścigach Smoczyc Łodzi w konkurencji Junior Mikst,
- 3. miejsce w Mistrzostwach Województwa Pomorskiego w kajakarstwie
- półfinalista Igrzysk Młodzieży Szkolnej w Koszykówce 3x3,
- 2. miejsce Mistrzostw Polski w wyścigach smoczyc łodzi Junior Women,
- 1. miejsce w Mistrzostwach Polski w Wyścigach Smoczyc Łodzi (Junior Mikst i Junior Open).

Mocnymi stronami w polityce sportu i rekreacji jest bogata baza sportowych obiektów przyszkolnych (orliki, bieżnie, pływalnia, siłownie, duże hale gimnastyczne, ściany wspinaczkowe, korty do tenisa ziemnego, boisko do piłki plażowej siatkówki, koszykówki i badmintona, lodowisko), dobrze funkcjonujący system międzyszkolnej rywalizacji sportowej (powiatowe turnieje sportowe między szkołami średnimi prowadzonymi przez powiat) i działalność 29 uczniowskich klubów sportowych działających na terenie powiatu człuchowskiego.

Dużym atutem jest działalność Powiatowej Bursy Szkolnej, która dysponuje 330 miejscami noclegowymi – organizuje pobyty dla wycieczek, kolonii i obozów sportowych. Dobrze rozwinięta w powiecie jest infrastruktura sportowa. Do najważniejszych obiektów sportowych należą:

- Ośrodek Sportu i Rekreacji w Człuchowie (sauna, siłownia, boiska piłkarskie, bieżnia tor łuczniczy, korty tenisowe, skate park, park wodny, park linowy, minigolf),

- Stadion Miejski w Czarnem i kompleks boisk sportowych w Czarnem zrealizowanych w ramach programu „Moje boisko – ORLIK 2012” (boisko do piłki nożnej, gry w koszykówkę, siatkówkę i tenisa ziemnego),
- Ośrodek Sportu i Rekreacji w Przechlewie (pole namiotowe, sływy kajakowe, wypożyczalnia sprzętu wodnego, sportowego i rekreacyjnego, tenis ziemny),
- kompleks turystyczny w Rzewnicy (paintball, rowery, kajaki, rowery wodne, wypożyczalnia sprzętu, bilard, sływy kajakowe).

Sport jest dużym atutem powiatu człuchowskiego i powinien stanowić jego wizytówkę. Kluczowym jest **stworzenie kompleksowej i spójnej strategii wspierania rozwoju sportu** drogą innych samorządów, tak, aby wyznaczyć kierunek działania w dziedzinie sportu, wyrazić wyzwania w zakresie sportu, określenie ramy priorytetów i sposób ich realizacji. Należy mieć na uwadze, że promocja kultury fizycznej i zdrowia musi być wielowektorowa i nie może dotyczyć wyłącznie osób osiągających sukcesy sportowe – sport musi być codzienną rutyną każdego mieszkańca.

Średnia długość ścieżek rowerowych na 10 tys. ludności

8,54 km

powiat człuchowski

~4 km

Polska

Atutem jest również średnia długość ścieżek rowerowych na 10 000 ludności w powiecie człuchowskim (8,53km), która jest znacznie większa niż średnia krajowa. Najwięcej ścieżek rowerowych posiada miasto Człuchów (16,7), następnie kolejno – gmina Rzeczenica (12 km), gmina Człuchów (10,4 km), gmina Przechlewo (9,4 km), gmina Debrzno (7,4 k), gmina Koczała (2,1 km) i gmina Czarne (1,6 km).

PROPONOWANE DZIAŁANIA

Organizowanie lekcji z edukacji zdrowotnej w szkołach.

W ramach warsztatów należy zapraszać do szkoły dietetyków celem edukacji o zdrowym żywieniu oraz psychologów, którzy wytłumaczą pojęcie zaburzeń odżywiania. Co więcej, dobrym nawykiem byłaby promocją czynnego trybu życia. Szkoły powinny tworzyć infrastrukturę przyjazną rowerom.

Zajęcia wychowania fizycznego powinny zostać uatrakcyjnione.

Warto, aby nauczyciele tego przedmiotu konsultowali z uczniami jakie gry zespołowe są dla nich najlepsze i w jaki sposób chcieliby realizować ten przedmiot. Należy się zastanowić nad wyposażeniem sal gimnastycznych, w tym przede wszystkim szkolnych siłowni.

Samorząd powinien współpracować z przedsiębiorcami na rzecz rozwoju sportu i rekreacji w powiecie.

Należy wspomagać inicjatywy polegające na świadczeniu bezpłatnych usług powiązanych ze sportem (np. dni jogi itd.), tak, aby jak największa część mieszkańców miała możliwość partycypacji w tego typu wydarzeniach.

Szkoła Sportowa bezsprzecznie gwarantuje młodym sportowcom największe szanse na rozwój w regionie.

Należy wyjść promocją tej placówki poza granice powiatu – promując szkołę w mediach społecznościowych i w powiatach ościennych, wskazując na możliwości, jakie wiążą się z podjęciem nauki w tej szkole.

Priorytetem w dziedzinie sportu powinno być ponowne otwarcie człuchowskiego basenu.

W 2023 r. w związku z podwyżką cen energii, powiat nie był w stanie utrzymać samodzielnie tej jednostki, a gminy odmówiły udzielenia wsparcia finansowego, doprowadzając do jego zamknięcia.

Mieszkalnictwo

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej zobowiązuje władze publiczne, w tym władze samorządowe do prowadzenia polityki sprzyjającej zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych obywateli, a w szczególności wspierania budownictwa socjalnego i działań obywateli zmierzających do uzyskania własnego mieszkania. To gminy są samorządem, na który spada obowiązek prowadzenia polityki mieszkaniowej, jednak mimo to – z racji dużego znaczenia tych działań w polityce młodzieżowej – zdecydowaliśmy się na zawarcie rozdziału dedykowanego problemowi mieszkalnictwa.

Poziom gniazdownictwa (tj. mieszkania przynajmniej jednym ze swoich rodziców) w Polsce należy do największych w całej Europie. Przez ograniczoną dostępność mieszkań w Polsce 49 proc. osób w wieku 18-34 lata mieszka w domu, w którym za ścianą swojego pokoju znajdują się ich rodzice. Kobiety w Polsce wyprowadzają się średnio w wieku 27,6 lat, a mężczyźni – prawie 2,5 roku później. Takie warunki nie sprzyjają rozwojowi demograficznemu i usamodzielnieniu się młodych.

Według dostępnych analiz w Polsce brakuje od 1,5mln do 2mln lokali mieszkalnych, a Eurostat wskazuje, że polskie nieruchomości należą do najbardziej przeludnionych w Unii Europejskiej (41% Polek i Polaków mieszka w zbyt małych mieszkaniach). Problemem jest znikome budownictwo samorządowe w Polsce. Dziś, Polska dysponuje znacznie mniejszymi zasobami mieszkań społecznych niż kraje zachodniej Europy – w Polsce te zasoby stanowią ok. 6% całego zasobu mieszkaniowego, gdy w krajach zachodnich jest to około 17-20%.

Badania prowadzenia polityki mieszkaniowej przez samorzady prowadzone przez Fundację Habitat for Humanity udowodniły, że zaledwie 1% gmin przeznaczają na ten obszar więcej niż 15% swojego budżetu, w tym 90% gmin przekazuje na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych jedynie do 5% swojego budżetu, z czego większość tych środków jest przeznaczana na remonty i utrzymywanie swojego zasobu, a nie jego rozbudowę. 18% gmin w ogóle nie uwzględnia mieszkalnictwa w swoich wydatkach. Dobrym przykładem samorządowego budownictwa społecznego jest miasto Włocławek, które wybudowało 300 niskoczynszowych mieszkań.

Jednocześnie okazuje się, że ok. 40% obywateli znajduje się w luce czynszowej, tzn. zarabia zbyt mało, aby zaspokoić swoje potrzeby mieszkaniowe z wykorzystaniem mechanizmów rynkowych, a jednocześnie ich dochody są zbyt wysokie, aby mogli ubiegać się o wsparcie publiczne.

Zapewnienie młodym osobom warunków do wyprowadzki od rodziców może pozytywnie wpłynąć na ich chęć pozostania w samorządzie.

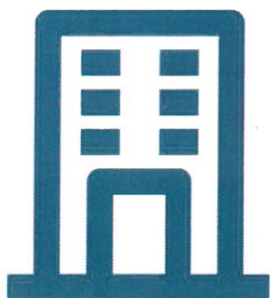
W 2022 r. w powiecie człuchowskim oddano 154 mieszkań do użytku – współczynnik nowych lokali na 1 000 mieszkańców wynosi 2,88, i jest znacznie mniejszy od wartości dla województwa (8,74) oraz średniej krajowej (6,31). Całkowite zasoby mieszkaniowe w powiecie to 18 889 nieruchomości, co daje 350 mieszkań na 1 000 mieszkańców. Liczba mieszkań przypadająca na 1 000 osób jest zatem znacznie mniejsza niż średnia dla regionu i kraju. Należy zwrócić uwagę, że liczba mieszkań zwiększa się – w 2018 r. było ich 18 087, co dawało wynik 320 mieszkań na 1 000 osób. Znacznie większa od standardów wojewódzkich i krajowych jest również przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania – 77,2m², co w przeliczeniu na osobę daje 27m².

Powiat człuchowski cechuje przystępność cen mieszkań. Mediana cen transakcyjnych za metr kwadratowy wynosi 3 292zł (dla województwa i kraju jest to poszczególnie - 6 878zł i 5 877zł), średnia natomiast 3 124zł (województwo 7493 zł, kraj 6 334zł).

W przypadku instalacji techniczno-sanitarnych w lokalach mieszkalnych dane prezentują się następująco:

- wyposażenie w wodociąg – 96,79% lokali mieszkalnych;
- wyposażenie w ustęp spłukiwany – 94,46% lokali mieszkalnych;
- wyposażenie w łazienkę – 91,76% lokali mieszkalnych;
- wyposażenie w centralne ogrzewanie – 76,03% lokali mieszkalnych.

Dane nie różnią się znacząco od standardów regionalnych i krajowych.

Prowadzenie rozsądnej polityki mieszkaniowej, w tym zapewnienie młodym mieszkań w atrakcyjnej cenie oraz jakości, może przyczynić się do zachęcenia młodych do pozostania w powiecie człuchowskim oraz do osiedlenia się nowych mieszkańców.

Samorządy w powiecie człuchowskim aktywnie prowadzą politykę mieszkaniową – największy zasób mieszkaniowy jest w posiadaniu miasta Człuchów i gminy Czarne, niemniej gminy wydzielają niewielkie nakłady finansowe na tę politykę w swoim budżecie. Samorządy nie uczestniczą w programie Mieszkanie+ (z wyłączeniem Człuchowa, który również w ramach Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej wybudował 28 mieszkań). Według burmistrza miasta Człuchów między 2020 a 2022 rokiem na terenie miasta Człuchów miało powstać ponad 300 mieszkań.

Miasto Człuchów

liczba lokali:

270 lokali mieszkalnych
73 lokale socjalne

dostęp do ciepłej wody:

7 budynków z sieci miejskiej

średnia powierzchnia

mieszkalne: 23,91m² / os,
socjalne: 19,11 m² / os

dostęp do wody:

wszystkie lokale

średni czynsz:

komunalne - 3,52zł/m²,
socjalne - 1,03zł/m²

centralne ogrzewanie:

niepodłączone 60 budynków

wydatki na utrzymanie zasobu:

582 830,99 zł w 2022 r.

dostęp do łazienki:

wszystkie lokale

sprzedane lokale w 2018-2023:

40 lokali

liczba wniosków o lokal (2018-2023)

69 gospodarstw domowych

uczestniczy w Mieszkanie+

budowa 28 mieszkań
w ramach SIM

ile rodzin skorzystało? (2019-2023)

139 gospodarstw domowych

Gmina Człuchów

Liczba lokali:

150 lokali mieszkalnych
23 lokale socjalne

dostęp do ciepłej wody:

wszystkie lokale

średnia powierzchnia

komunalne 58,23 m²
socjalne: 41,22 m²

dostęp do wody:

wszystkie lokale

średni czynsz:

komunalne - 4,24zł / m²
socjalne - b.d.

centralne ogrzewanie:

brak w 14 lokalach, w zamian
piece kaflowe

wydatki na utrzymanie zasobu:

88 200zł w 2022 r.

dostęp do łazienki:

brak w 3 lokalach

sprzedane lokale w 2018-2023:

0 lokali

Liczba wniosków o lokal (2018-2023)

68 gospodarstw domowych

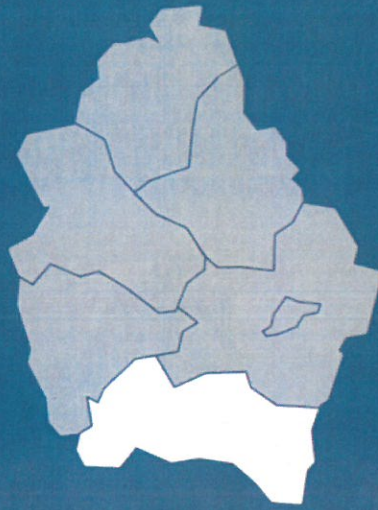

samorząd nie uczestniczy
w Mieszkanie+

ile rodzin skorzystało? (2018-2023)

46 rodzin

Gmina Debrzno

Liczba lokali:
182 lokali mieszkalnych
35 lokale socjalne

dostęp do ciepłej wody:
brak w 170 lokalach

średnia powierzchnia
komunalne: 43,20 m²
socjalne: 33,27 m²

dostęp do wody:
wszystkie lokale

średni czynsz:
komunalne - 4,17zł / m²
socjalne - b.d.

centralne ogrzewanie:
brak w 114 lokalach

wydatki na utrzymanie zasobu:
11 051,29zł w 2022 r.

dostęp do łazienki:
wszystkie lokale

sprzedane lokale w 2018-2023:
43 lokale

Liczba wniosków o lokal (2018-2023)
204 wniosków

**samorząd nie uczestniczy
w Mieszkanie+**

ile rodzin skorzystało? (2018-2023)
71 gospodarstw domowych

Gmina Czarne

Liczba lokali:

308 lokali mieszkalnych
17 lokali socjalne

dostęp do ciepłej wody:

brak danych

średnia powierzchnia

komunalne: 20,41m² / os
socjalne: 14,89m² / os

dostęp do wody:

brak w 1 lokalu

średni czynsz:

komunalne - 4,99zł / m²
socjalne - 1,48zł / m²

centralne ogrzewanie:

brak danych

wydatki na utrzymanie zasobu:

772 962,82zł w 2022 r.

dostęp do łazienki:

brak w 21 lokalach
(15 posiada toaletę)

sprzedane lokale w 2018-2023:

37 lokali (35 dla najemców)

Liczba wniosków o lokal (2018-2023)

153 osób

**samorząd nie uczestniczy
w Mieszkanie+**

ile rodzin skorzystało? (2018-2023)

obecnie korzysta 703 osób
skorzystało - b.d.

Gmina Przechlewo

Liczba lokali:

14 lokali mieszkalnych
2 lokale socjalne

dostęp do ciepłej wody:

wszystkie posiadają

średnia powierzchnia

komunalne: 27,98^{m²} / os
socjalne: 15,62^{m²} / os

dostęp do wody:

wszystkie posiadają

średni czynsz:

komunalne - 2,09zł / m²
socjalne - 1,05zł / m²

centralne ogrzewanie:

wszystkie posiadają

wydatki na utrzymanie zasobu:

40 000zł w 2022 r.

dostęp do łazienki:

wszystkie posiadają

sprzedane lokale w 2018-2023:

0 lokali

liczba wniosków o lokal (2018-2023)

brak danych

**samorząd nie uczestniczy
w Mieszkanie+**

ile rodzin skorzystało? (2018-2023)

brak danych

Gmina Rzeczenica

Liczba lokali:

20 lokali mieszkalnych
2 lokale socjalne

dostęp do ciepłej wody:

brak w 1 lokalu

średnia powierzchnia

komunalne: $17,81^2$ / os
socjalne: $16,89m^2$ / os

dostęp do wody:

brak w 1 lokalu

średni czynsz:

stawka bazowa - $3,50zł / m^2$
z obniżkami w razie braku:
WC, łazienki, ciepłej wody itp.

centralne ogrzewanie:

brak w 2 lokalach

wydatki na utrzymanie zasobu:

69 088zł w 2022 r.

dostęp do łazienki:

brak w 1 lokalu

sprzedane lokale w 2018-2023:

6 lokali

liczba wniosków o lokal (2018-2023)

brak danych

samorząd nie uczestniczy
w Mieszkanie+

ile osób skorzystało? (2018-2023)

83 osoby

Gmina Koczała

Liczba lokali:

24 lokali mieszkalnych
12 lokali socjalne

dostęp do ciepłej wody:

wszystkie posiadają

średnia powierzchnia

komunalne: 20,53^{m²} / os
socjalne: 7,74^{m²} / os

dostęp do wody:

wszystkie posiadają

średni czynsz:

stawka bazowa - 2,35zł /m²

centralne ogrzewanie:

wszystkie posiadają

wydatki na utrzymanie zasobu:

bieżące wydatki

dostęp do łazienki:

wszystkie posiadają

sprzedane lokale w 2018-2023:

0 lokali

Liczba wniosków o lokal (2018-2023)

25 osób

**samorząd nie uczestniczy
w Mieszkanie+**

ile osób skorzystało? (2018-2023)

17 osób

Życie obywatelskie

Dziedziną, która powinna cieszyć się szczególnym zainteresowaniem samorządu jest budowa życia obywatelskiego w powiecie człuchowskim, w szczególności wzmacnianie poczucia wspólnotowości wśród mieszkanki i mieszkańców. W prowadzeniu samorządowej polityki młodzieżowej, niezwykle ważną rolę pełni zadanie włączenia młodzieży w proces decyzyjny – młodzi ludzie muszą mieć poczucie sprawczości, możliwości wprowadzenia zmian w obszarach, które ich bezpośrednio dotyczą. Młodzi uważają, że nie mają siły przebicia w polityce samorządowej, która nierzadko okazuje się dla nich zbyt złożona – często nie wiedzą do kogo się zwrócić, aby zrealizować swoje postulaty. Wynika to przede wszystkim z braku odpowiedniego przygotowania do życia w społeczeństwie obywatelskim przez system oświaty. W podstawie programowej zagadnienia związane z edukacją obywatelską są wybrakowane.

GEN Z

Jeśli chcemy partycypacji „zetek” w życiu publicznym, musimy zrozumieć specyfikę tego pokolenia. Młodzi ludzie muszą być poważnym partnerem do rozmów – nie tylko o nowym orliku czy szkolnej dyskotece. Nie ma dziedziny życia, w której ich zdanie nie powinno się liczyć. Tak jak wszyscy obywatele korzystają z infrastruktury, transportu zbiorowego czy ochrony zdrowia – wyrażenie swojego zdania na te tematy to ich prawo.

Z jednej strony, młodzież – w rozumieniu grupy wiekowej 15-29 – jest grupą z najmniejszą reprezentacją w politycznych organach kolegialnych (rady miejskie, rady powiatu, parlament), co przekłada się negatywnie na ich partycypację w życiu publicznym, z drugiej strony warto mieć na uwadze charakterystyczne cechy „zetek” – są wrażliwi na zachodzące zmiany społeczne, w szczególności o charakterze globalnym (np. zmiany klimatu, postęp technologiczny, populizm), co świadczy o dużej świadomości młodych osób na temat problemów współczesnego świata. Jednocześnie, młodzi są niezwykle bezpośredni w manifestowaniu swoich przekonań (via młodzieżowe strajki klimatyczne oraz strajki kobiet), które są często przeciwstawiane obecnej polityce. **Niewątpliwie ważnym zadaniem dla decydentów jest zaakceptowanie specyfiki zaangażowania społecznego tej grupy wiekowej i stworzenie atmosfery współpracy bez uprzedzeń, bazującej na szacunku i otwartości do implementacji zmian postulowanych przez młodych.**

Jednym z narzędzi prowadzenia polityki młodzieżowej stricte w samorządzie są młodzieżowe ciała konsultacyjne w rozumieniu art. 5b ustawy o samorządzie gminnym i art. 3e ustawy o samorządzie powiatowym. Pierwsza młodzieżowa rada została powołana 19 września 1990 r. (od 2022 r. ten dzień został uznany przez Sejm RP jako Dzień Młodzieżowych Rad i Sejmików przy JST). **Dziś, według wyliczeń takich młodzieżowych rad w Polsce jest około 500, w tym dwie działające na terenie powiatu człuchowskiego – Młodzieżowa Rada Powiatu i Młodzieżowa Rada Miejska w Debrznie.** W październiku 2021 r. Rada Powiatu Człuchowskiego przyjęła uchwałę o powołaniu Młodzieżowej Rady Powiatu Człuchowskiego oraz nadania jej statutu, która od tamtego momentu inicjuje działania o wielowektorowym charakterze: od oficjalnych sesji, spotkań ze środowiskami młodzieżowymi z całej Polski poprzez akcje i projekty charytatywne, sportowe, kulturalne, proekologiczne aż po edukacyjne. Zresztą, w powiecie człuchowskim na przestrzeni ostatnich lat dużą uwagę poświęcono aktywizacji społecznej młodych osób. Sugestywny jest fakt, że on czerwca 2023 r. w Starostwie Powiatowym w Człuchowie wydzielone jest odrębne stanowisko pracy ds. kontaktu z młodzieżą.

Młodzieżowe rady nie zostały powołane po to, aby robić za wolontariuszy na wydarzeniach samorządowych.

To niezależne ciała powołane na mocy ustawy, które mają reprezentować interes swoich rówieśników.

Młodzieżowa Rada Powiatu Człuchowskiego bierze czynny udział w kształtowaniu krajowej polityki młodzieżowej, o czym może świadczyć między innymi jej uczestnictwo w sejmowej podkomisji ds. młodzieży oraz współpraca z kilkudziesięcioma młodzieżowymi radami i organizacjami pozarządowymi z terenu całej Polski. Warto zwrócić uwagę na realną sprawczość młodzieżowej rady, której działalność – w przeciwieństwie do wielu podobnych ciał doradczych powołanych w innych samorządach – nie jest fasadowa. **Młodzieżowa Rada jest czynnym interesariuszem życia politycznego w powiecie człuchowskim.** Od marca 2022 roku Młodzieżowa Rada Powiatu Człuchowskiego podjęła 25 uchwał, które dotyczyły m.in. wystąpienia z wnioskiem o powołanie Powiatowego Rzecznika Praw Ucznia i Powiatowego Pełnomocnika ds. Równego Traktowania, wdrożenia Europejskiej Karty Równości Kobiet i Mężczyzn w Życiu Lokalnym, walkę z ubóstwem menstruacyjnym oraz zapewnienia ogólnodostępnej diety wegetariańskiej w prowadzonych jednostkach organizacyjnych (wszystkie zrealizowane lub w trakcie realizacji). W okresie międzysesyjnym przedstawiciele Młodzieżowej Rady interweniowali m.in. w przypadku zawieszenia działalności człuchowskiego kina w okresie wakacyjnym czy braku bezpośredniego połączenia ze stolicą województwa

do miasta powiatowego. Przeprowadzali również ankiety opiniotwórcze wśród swoich rówieśników oraz uczestniczyli w szkoleniach wzmacniających ich kompetencje społeczne.

213 STOWARZYSZEŃ NADZOROWANYCH PRZEZ STAROSTĘ CZŁUCHOWSKIEGO

10 stowarzyszeń
pomocy społecznej

25 OSP

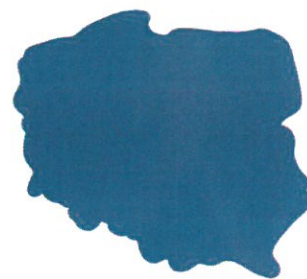
68 stowarzyszeń
o zróżnicowanym
profilu działania

9 stowarzyszeń
sportowych

9 fundacji

7 stowarzyszeń
będącymi terenowymi
oddziałami krajowych NGO

31 stowarzyszeń
zwykłych

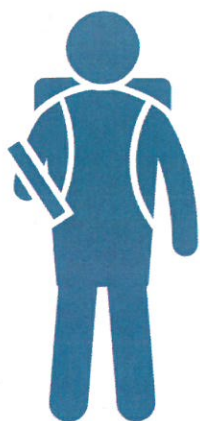

29 UKS

25 klubów sportowych

Należy mieć na uwadze, że trudno określić w działalność ilu z wymienionych stowarzyszeń czynnie włącza się młodzież, jednak najprawdopodobniej – z wyłączeniem uczniowskich klubów sportowych – są to poszczególne organizacje. **Dużą popularnością wśród młodych cieszy się wolontariat**, w szczególności w ramach Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, która gromadzi setki młodych wolontariuszy na terenie powiatu człuchowskiego – tylko w jeden sztab obejmujący swoją jurysdykcją połowę gmin powiatu człuchowskiego zaangażowało się 133 wolontariuszy.

SAMORZĄDY UCZNIOWSKIE SĄ KLUCZOWE DLA ROZWOJU POLITYKI MŁODZIEŻOWEJ

Szczególną rolę w kształtowaniu postaw obywatelskich wśród młodych pełni najbardziej oddolna forma organizacji – ta, która jest w szkole, czyli samorządność uczniowska. Co często uchodzi uwadze, zgodnie z przepisami Prawa Oświatowego, samorząd szkolny to ciało złożone ze wszystkich uczniów – a nie kilku osób wybieranych w wyborach. Dużym problemem jest traktowanie samorządu szkolnego jako grupy promila uczniów, która zajmuje się organizacją imprez szkolnych. To bardzo błędne założenie. **Samorząd uczniowski jest organem powoływanym obligatoryjnie w każdej szkole, a jego rolą jest zapewnienie uczniom wpływu na funkcjonowanie placówki oświatowej.** Dlatego samorządność szkolna nie może być fasadowa. To tam młodzi powinni współpracować, współdziałać i współodpowiadać za kierunek rozwoju szkoły. Wg koordynatora ogólnopolskiej „Koalicji na rzecz samorządów uczniowskich” z badań wynika że uczniowie nie postrzegają samorządu jako swoich reprezentantów, w związku z czym zazwyczaj nie traktują jej jak formy samoorganizacji ogółu uczniów. Jeśli chcemy zwiększyć znaczenie samorządów uczniowskich, to przed nauczycielami i dyrektorami stoi trudne wyzwanie – zorganizowanie młodym osobom przestrzeni do działania.

Pracownik młodzieżowy kim jest i czym się zajmuje?

Pracownik młodzieżowy zapewnia pomoc i doradztwo młodym ludziom w osiągnięciu ich pełnego potencjału, ułatwiając im rozwój osobisty i społeczny. Zarządza projektami oraz zasobami związanymi z młodymi ludźmi, realizując programy związane ze zdrowiem, relacjami lub przemocą. Opowiada się za interesami młodzieży. W Polsce, praca z młodzieżą kojarzy się raczej z socjoterapią, tj. rozwiązywaniem problemów młodych osób. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia doprowadziło do wpisania do Klasyfikacji Zawodów i Specjalności zawodu animator czasu wolnego młodzieży (pracownik młodzieżowy). Za ministerstwem: „[pracownik młodzieżowy] wspiera, inicjuje i organizuje zajęcia w czasie wolnym dla młodzieży zagrożonej uzależnieniami, przestępczością, agresją [...]”.

Znaczenie zatrudniania pracowników młodzieżowych zostało wyrażone w unijnych dokumentach, m.in. *Zaktualizowanych ramach współpracy europejskiej na rzecz młodzieży 2010-2018* oraz publikacji *Jakość pracy z młodzieżą. Wspólne ramy dla rozwoju pracy z młodzieżą*. W niektórych państwach Europy zawód pracownika młodzieżowego jest oficjalnie uznany, a do rozpoczęcia pracy w tym zawodzie należy ukończyć studia (Wielka Brytania, Estonia).

**„– Ilu pracowników młodzieżowych potrzeba, aby zmienić żarówkę?
– Żadnego... – Dajemy prawo młodzieży, aby zmieniła ją sama.”**

publicystyka.ngo.pl

Powiat człuchowski powinien rozważyć zatrudnienie w prowadzonych szkołach średnich pracowników młodzieżowych, którzy w ramach edukacji pozaformalnej przyswajaliby uczniom fakultatywnie kompetencje społeczne. To osoba, która przede wszystkim będzie zajmowała się rozpoznawaniem problemów i potrzeb środowiska szkolnego, organizacją czasu wolnego, nawiązywaniem więzi interpersonalnych z młodzieżą, wspieraniem w rozwoju inicjatyw młodzieżowych, realizowaniem angażujących warsztatów (w szczególności wśród młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym) oraz udzielaniem wsparcia emocjonalnego w trudnych sytuacjach życiowych.

PROPONOWANE DZIAŁANIA

Stworzenie Powiatowego Inkubatora Aktywności dla organizacji pozarządowych z powiatu człuchowskiego, w którym będą mogli się zrzeszać i prowadzić swoją działalność.

Wzmocnienie samorządności uczniowskiej w szkołach średnich powiatu człuchowskiego, między innymi poprzez wydzielenie odrębnej sali wyłącznie dla działalności samorządu w każdej szkole w powiecie.

Wzmocnienie relacji Starostwo – Uczniowie i utrzymywanie stałego kontaktu z młodzieżą powiatu człuchowskiego, między innymi poprzez organizowanie konferencji na tematy ważne dla młodzieży w budynku Starostwa (zdrowie psychiczne, zmiany klimatu, globalizm, bodypositivity itp.)

Wdrożenie w szkołach średnich powiatu człuchowskiego programu „Szkolny Fundusz Partycypacyjny”, który gwarantowałby uczniom środki do rozdysponowania na projekty dla całej społeczności uczniowskiej wybierane w głosowaniu.

Stworzenie Powiatowego Paszportu Wolontariusza dla osób szczególnie zaangażowanych społecznie, który gwarantowałby zniżki m.in. w transporcie zbiorowym prowadzonym przez powiat. Posiadacze paszportu stworzyliby sieć, z którą można by się kontaktować w razie organizowania różnych wydarzeń.

CZĘŚĆ II.

**Wizja polityki
młodzieżowej**

Polityka młodzieżowa

I. Wizja polityki młodzieżowej powiatu człuchowskiego.

Wizję należy definiować jako aspiracje społeczne na temat przyszłości, która przedstawia pożądany obraz polityki młodzieżowej. Mając na uwadze diagnozę różnych obszarów dziedzin życia, formułujemy następującą wizję:

Powiat człuchowski samorządem, w którym młodzi, rozumiana jako grupa o odrębnym potrzebach, są współodpowiedzialni za kreowanie przyszłości.

Zarówno władze samorządowe, jak i społeczność powiatu człuchowskiego powinny dążyć do włączania młodych do życia publicznego. Realizując politykę samorządową, decydenci powinni brać pod uwagę opinie młodzieży – młodzi muszą widzieć partnera w dorosłych; nie należy ich traktować z uprzedzeniem. Młodzi ludzie muszą być jednocześnie definiowani jako grupa społeczna z własnymi potrzebami, które należy zaspokoić. Samorząd musi być otwarty na ich postulaty.

II. Cel główny i zasady jego realizacji.

Cel główny dostarcza odpowiedzi na pytanie, jaki jest oczekiwany efekt końcowy realizacji strategii. Cel główny polityki młodzieżowej powiatu człuchowskiego brzmi następująco:

Powiat człuchowskim samorządem wspierającym rozwój młodzieży.

Cel główny będzie realizowany w poszanowaniu następujących zasad:

Zasada partnerskiego traktowania – młodzi nie będą traktowani „z góry”, a współpraca będzie polegała na wzajemnym szacunku; muszą czuć, że ich zdanie nie jest trywializowane.

Zasada współtworzenia przyszłości – młodzi ludzie będą mieli możliwość wyrażenia opinii na tematy związane z ich przyszłością, w szczególności w obszarze zmian klimatycznych i ochrony środowiska.

Zasada odpowiedzialności pokoleń wobec przyszłych – obecni decydenci przyznają, że są odpowiedzialni za pełną ochronę interesów przyszłych pokoleń; przy wprowadzaniu zmian będą rozważać potencjalne skutki ważniejszych przedsięwzięć dla przyszłych pokoleń przed wdrożeniem ich w życie.

Zasada wzmocnienia kompetencji – decydenci będą rozwijali swoje kompetencje, które są konieczne do pracy z młodzieżą, jednocześnie młodzi będą mogli zdobywać doświadczenie przydatne dla ich kariery i życia w przyszłości.

Zasada otwartości i zrozumienia – jakiegokolwiek porażki napotkane przez młodych nie powinny być traktowane jako hamulec w ich rozwoju – decydenci stworzą przestrzeń, w której jakiegokolwiek niepowodzenia nie będą powodem stygmatyzacji, a wręcz przeciwnie – akceptacji.

III. Cele strategiczne i operacyjne.

Cele strategiczne wyznaczają kierunek działania podmiotów życia społecznego w ujęciu długookresowym, wynikają z wizji rozwoju. Celami operacyjnymi określamy natomiast skonkretyzowanie rozwinięcie celów strategicznych.

1. cel strategiczny

Wzmocnienie konkurencyjności placówek oświatowych powiatu człuchowskiego oraz atrakcyjności oferty edukacyjnej.

cele operacyjne:

CO 1.1.	Rozwój współpracy międzyszkolnej, regionalnej, krajowej i międzynarodowej szkół, których organem prowadzącym jest Powiat Człuchowski.
CO 1.2.	Promocja osiągnięć młodych osób z powiatu człuchowskiego.
CO 1.3.	Zwiększenie odsetka uczniów uczestniczących w olimpiadach przedmiotowych i konkursach o zasięgu krajowym.

CO 1.4.	Rozwój współpracy między szkołami, przedsiębiorstwami, uczelniami i urzędem.
CO 1.5.	Wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań edukacji nieformalnej – edukacji klimatycznej, obywatelskiej, zdrowotnej i ekonomicznej w ramach oferty warsztatów.
CO 1.6.	Rozwój pozaszkolnej oferty rozwoju młodych ludzi.
CO 1.7.	Modernizacja placówek oświatowych z uwzględnieniem ukrytego programu przestrzeni kształcenia.

2. cel strategiczny

Podniesienie kwalifikacji zawodowych młodych ludzi.

cele operacyjne:

CO 2.1.	Promocja zachowań proprzedsiębiorczych wśród młodych ludzi, m.in. poprzez projekty szkolne.
CO 2.2.	Przeprowadzenie lekcji z doradztwa zawodowego dla każdego oddziału w szkołach średnich powiatu.
CO 2.3.	Wprowadzenie oferty konkursowej na innowacyjne działania firm w powiecie.
CO 2.4.	Wspieranie lokalnych i innowacyjnych biznesów młodych osób (18-29).
CO 2.5.	Przeprowadzenie akcji promocyjnej mającej na celu destygmatyzację szkół branżowych.

3. cel strategiczny

Włączenie młodzieży do życia publicznego w powiecie.

cele operacyjne:

CO 3.1.	Stworzenie programu wzmacniającego samorządy uczniowskie, w szczególności realizując projekt Szkolnych Funduszy Partycypacyjnych.
CO 3.2.	Zwiększenie odsetka młodych ludzi zaangażowanych w organizacje pozarządowe.
CO 3.3.	Wspieranie działalności organizacji pozarządowych, które wspierają aktywność młodych osób.

CO 3.4.	Promocja wolontariatu wśród młodych osób oraz wynagradzanie ich aktywności (m.in. poprzez stypendia).
CO 3.5.	Zwiększenie frekwencji wyborczych w grupie wiekowej 18-29 w wyborach (euro)parlamentarnych, samorządowych i prezydenckich.
CO 3.6.	Zatrudnienie tzw. pracowników młodzieżowych realizujących edukację pozaformalną młodzieży.
CO 3.7.	Stworzenie Powiatowego Inkubatora Aktywności.
CO 3.8.	Przeprowadzenie szkolenia dla uczniów powiatu człuchowskiego z zakresu funkcjonowania samorządu.

4. cel strategiczny

Zadbanie o bezpieczeństwo młodych ludzi.

cele operacyjne:

CO 4.1.	Zwiększenie dostępności psychologów szkolnych w placówkach oświatowych powiatu człuchowskiego.
CO 4.2.	Stworzenie odrębnych programów profilaktyki zdrowia psychicznego skierowanych bezpośrednio do młodych ludzi (warsztaty, szkolenia o edukacji emocjonalnej w szkołach).

5. cel strategiczny

Zapewnienie młodzieży warunków do „bycia młodym”.

cele operacyjne:

CO 5.1.	Zwiększenie oferty wydarzeń kulturalnych i sportowych w powiecie człuchowskim.
CO 5.2.	Włączenie młodzieży w tworzenie tkanki powiatowej, tj. w planowanie i modernizację przestrzenną.
CO 5.3.	Rozbudowanie infrastruktury sportowej i turystycznej.
CO 5.4.	Konsultowanie z mieszkańcami oferty kulturalnej.
CO 5.5.	Walczenie ze zjawiskiem tzw. wykluczenia komunikacyjnego.

IV. Kontrola realizacji.

Aby kontrolować przebieg wdrażania polityki młodzieżowej dla powiatu człuchowskiego w obecnej dekadzie, wykorzystane zostaną wskaźniki, które są powiązane z wyznaczonymi celami – głównym, strategicznymi oraz operacyjnymi. Kontrola powinna mieć miejsce co najmniej dwukrotnie w trakcie realizacji polityki oraz powinna zostać podana do wiadomości publicznej.

cel główny:

Powiat człuchowski samorządem wspierającym rozwój młodzieży.

lp.	Wskaźnik	Dane
1.	Liczba mieszkańców w wieku 15-29 lat.	GUS
2.	Dzietność w powiecie człuchowskim wśród młodych kobiet.	GUS
3.	Liczba bezrobotnych do 29 roku życia.	GUS
4.	Saldo migracji mieszkańców	GUS
5.	Odsetek młodych osób z powiatu człuchowskiego w wieku szkolnym podejmujących naukę w powiatowych szkołach	Powiatowy Ośrodek Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki
6.	Odsetek działalności gospodarczych założonych przez młodych ludzi.	Powiatowy Urząd Pracy
7.	Ilość nowych mieszkań oddanych do użytku	GUS

1. cel strategiczny

Wzmocnienie konkurencyjności placówek oświatowych powiatu człuchowskiego oraz atrakcyjności oferty edukacyjnej.

wskaźniki:

lp.	Wskaźnik	Dane
1.	Odsetek osób uczestniczących w olimpiadach przedmiotowych i konkursach o randze krajowej.	Powiatowy Ośrodek Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki

2.	Liczba finalistów i laureatów olimpiad przedmiotowych i konkursów o randze krajowej.	Powiatowy Ośrodek Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki
3.	Liczba osiągnięć sportowych uczniów powiatu człuchowskiego.	Powiatowy Ośrodek Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki
4.	Wyniki matury szkół średnich powiatu.	Powiatowy Ośrodek Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki
5.	Ocena jakości nauki w szkołach średnich powiatu.	Ankietowanie młodych ludzi
6.	Ocena oferty rekrutacyjnej szkół średnich powiatu.	Ankietowanie ósmoklasistów

2. cel strategiczny

Podniesienie kwalifikacji zawodowych młodych ludzi.

wskaźniki:

lp.	Wskaźnik	Dane
1.	Liczba młodych osób korzystających ze wsparcia Urzędu Pracy dla młodzieży.	Powiatowy Urząd Pracy
2.	Ocena jakości rynku pracy w powiecie człuchowskim.	Ankietowanie młodych ludzi
3.	Ocena jakości warsztatów i szkoleń związanych z rynkiem pracy dla młodych ludzi.	Ankietowanie młodych ludzi

3. cel strategiczny

Włączenie młodzieży do życia publicznego w powiecie.

wskaźniki:

lp.	Wskaźnik	Dane
1.	Frekwencja młodych w wyborach odbytych w trakcie okresu ewaluacyjnego.	PKW

2.	Liczba etatów pracowników młodzieżowych zatrudnionych przez powiat człuchowski.	Starostwo Powiatowe w Człuchowie
3.	Wyniki ewaluacji projektu „Szkolny Fundusz Partycypacyjny”.	Szkoły prowadzone przez powiat człuchowski
4.	Ocena możliwości zaangażowania się społecznego młodych ludzi.	Ankietowanie młodych ludzi
5.	Ocena współpracy młodzieży z samorządem.	Ankietowanie młodych ludzi
6.	Liczba radnych i kandydatów na radnych w wieku 18-29 w powiecie człuchowskim.	PKW

4. cel strategiczny

Zadbanie o bezpieczeństwo młodych ludzi.

wskaźniki:

lp.	Wskaźnik	Dane
1.	Liczba etatów psychologów szkolnych w placówkach oświatowych powiatu	Powiatowy Ośrodek Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki
2.	Liczba zachowań suicydalnych młodych osób w powiecie człuchowskim	GUS
3.	Ocena jakości świadczonych usług związanych z opieką psychologiczną przez powiat	Ankietowanie młodych ludzi

5. cel strategiczny

Zapewnienie młodzieży warunków do „bycia młodym”

Zapewnienie młodzieży warunków do „bycia młodym”.

wskaźniki:

lp.	Wskaźnik	Dane
1.	Ocena wydarzeń kulturalnych, sportowych i turystycznych w powiecie	Ankietowanie młodych ludzi
2.	Ocena jakości usług transportowych świadczonych przez powiat	Ankietowanie młodych ludzi

CZEŚĆ III.

Podsumowanie

Podsumowanie

Jest to jedna z pierwszych polityk młodzieżowych dla Polski Powiatowej, jednak nie powinna być ostatnią. W zależności od stopnia realizacji postulatów niniejszego dokumentu strategicznego, małe samorządy mogą dążyć do tworzenia podobnych dokumentów i zagospodarowania zaniedbanego przez wielu obszaru polityki dla młodych.

Dokument strategiczny należy do jednych z najobszerniejszych tego typu w Polsce. Przyjmuje się, że polityka młodzieżowa jest wielowektorowa; jest związana z każdą dziedziną życia, dlatego wdrażając zmiany np. w polityce mieszkaniowej, należy uwzględnić interes młodych, czynnie włączając ich do tego procesu.

Ważnym elementem wdrażania strategii jest poprawne przeprowadzenie ewaluacji realizacji wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych, przede wszystkim poprzez analizowanie opinii młodych z powiatu człuchowskiego.

Powiat człuchowski od 2021 r. dużą wagę przykładając do zaangażowania młodych do udziału w życiu społecznym, między innymi powołując Młodzieżową Radę Powiatu oraz wyodrębniając etat w Starostwie Powiatowym dla Koordynatora Starosty Człuchowskiego ds. młodzieży. Niniejszy dokument jest zatem kontynuacją drogi obranej przez Powiat Człuchowski, a jednocześnie uporządkowaniem planów związanych z prowadzeniem polityki młodzieżowej.

Przed władzami nie tylko samorządów powiatu człuchowskiego, ale ogólnie regionu środkowopomorskiego i południa województwa pomorskiego jest trudne zadanie – w jaki sposób zachęcić młode osoby do osiedlenia się w ich samorządach. Prognozy demograficzne Głównego Urzędu Statystycznego nie są optymistyczne – być może dobrym kierunkiem byłaby integracja ośrodków miejskich Człuchowa i Chojnic, w szczególności o charakterze gospodarczo-społecznym, dążąca do utworzenia silnego ośrodka urbanizacyjnego na południu Pomorza.

Przygotował:

Michał Tyrawski

**Koordynator Starosty Człuchowskiego
ds. młodzieży i promocji**

**powiat
człuchowski**
2023